

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ધ ચેરમેન, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય

વી.

એમ. જે. જેમ્સ

(૨૦૦૮ની સિવિલ અપીલ નંબર ૮૨૨૩)

નવેમ્બર ૧૬, ૨૦૨૧

[એલ. નાગેશ્વર રાવ અને સંજીવ ખન્ના, ન્યાયમૂર્તિ શ્રીઓ]

બેંક ઓફ કોચીન સર્વિસ કોડ:કલમ ૨૨ (ix) (a) પ્રકરણ VIII-ઉદ્ધન-
બેંકને નાણાકીય નુકસાન પહોંચાડતી મુખ્ય કચેરીની સૂચનાઓનું ઉદ્ધન કરીને
એડવાન્સિસ મંજૂર કરવા બદલ બેંક મેનેજર સામે શિસ્તની કાર્યવાહી-બેંક
મેનેજરને અન્ય સંસ્થાના કર્મચારી સંઘના પદાધિકારી દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ
કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી-ત્યારબાદ, મેનેજરને સેવામાંથી
બરતરફ કરવામાં આવ્યો-લગભગ સાડા ચાર વર્ષ પછી પડકાર-બંને સિંગલ
જજ અને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પણ બેંક મેનેજર સામે શિસ્તની કાર્યવાહી

૨૬ કરી-અપીલ પર જણાવ્યું:એડવાન્સિસની મંજૂરીમાં તેમના અધિકારને ઓળંગવા સંબંધિત અનિયમિતતાઓના પાસા પર શિસ્તની કાર્યવાહીમાં અવલોકનો અને તારણો સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ હતા-બેંક મેનેજર જાણતા હતા કે તેમની પોતાની પસંદગીના પ્રતિનિધિ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાની તેમની વિનંતીને નકારી કાઢવામાં આવી હતી-તેમ છતાં તેમણે સમય લીધો અને તેમની વિનંતીને નકારી કાઢવાના તપાસ અધિકારીના આદેશ સામે બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ સમક્ષ અપીલ દાખલ ન કરવાનો નિર્ણય લીધો-ઉપનામ પર, મેનેજરે કોઈ વિગતો અથવા કેસો અથવા ઉદાહરણોની વિગતો રજૂ કરી ન હતી અને પુરાવા રજૂ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો-કલમ ૨૨ (ix) (a) મુજબ, એક અધિકારીનો બચાવ કરવાની મંજૂરી પણ આપી શકાય છે નોંધાયેલ સંઘ/'બેંક' કર્મચારીઓના સંગઠનનો પ્રતિનિધિ, જેનો અર્થ થાય છે બેંક ઓફ કોચીનના કર્મચારીઓનું સંઘ/સંગઠન અને કોઈ પણ અથવા અન્ય બેંકોનું નહીં-જોગવાઈમાં એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું નથી કે કર્મચારીને પ્રતિનિધિત્વ માટે કોઈ સત્તાધિકારી અથવા તપાસ અધિકારીની પરવાનગીની જરૂર હોય-વધુમાં, બરતરફીના આદેશને ચાર વર્ષથી વધુ સમય સુધી પડકારવામાં આવ્યો ન હતો-જો કે સેવા સંહિતા કોઈ પણ સમયગાળાને નિર્ધારિત કરતી નથી કે જેમાં અપીલને પસંદ કરી શકાય, પરંતુ તે દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગોને આધારે વાજબી સમયની અંદર હોવો જોઈએ-લાંબા સમય સુધી ઉપયોગ ન કરવામાં આવેલો અધિકાર અસ્તિત્વમાં નથી-વિલંબનો સિદ્ધાંત અને વિલંબનો સિદ્ધાંત આવા બિન-દાવાદાર મુકદ્દમાઓ પર વિલંબ તેમજ સંમતિ લાગુ કરવામાં આવે છે-તાત્કાલિક કેસમાં,

અપીલ દ્વારા સેવામાંથી બરતરફીના આદેશને પડકાર ચાર વર્ષ પછી હતો, જે ખૂબ જ વિલંબિત હતો અને ન્યાયી સમયની બહાર હતો—અદાલત સભાનપણે તપાસ કરવા માટે છે કે શું કોઈ પક્ષે આ બાબતે બેસવાનું પસંદ કર્યું છે અને કોઈ લાભ અને લાભ મેળવવા માટે જાગી ગયો છે કે કેમ—આ પાસાઓ, જ્યારે સાબિત થાય છે, ત્યારે પરિબળ અને સંતુલિત હોવા જોઈએ, ત્યારે પણ જ્યારે સત્તાવાળાઓ તરફથી વિલંબ અને વિલંબ થાય છે—પ્રતિવાદીનું અભ્યાસિત મૌન, એક ગુપ્ત હેતુ સાથે હતું કારણ કે તે ઈચ્છતો હતો તેને બરતરફીનો સામનો કરવો પડ્યો હોવા છતાં ભૂલનો લાભ લેવા માટે—આમ, ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદાને રદ કરવામાં આવે છે અને બરતરફીના આદેશને સમર્થન આપવામાં આવે છે—સેવા કાયદો.

કલમ ૨૨ (ix) (a), ૨ (e)—વ્યાખ્યાનો ઉદ્દેશ—ધારો—યોજાયો:જે વિષયને શબ્દ અથવા અભિવ્યક્તિ લાગુ કરવાનો હેતુ છે તેનું વર્ણન કરવામાં વારંવાર પુનરાવર્તન ટાળવું—જ્યારે એક જ શબ્દ અથવા અભિવ્યક્તિનો એક જ કાયદામાં એકથી વધુ વખત ઉપયોગ કરવામાં આવે ત્યારે આ ઉપયોગી છે—વ્યાખ્યા કાયદા દ્વારા પહેલેથી જ સ્થાપિત અર્થને આકર્ષવાના ઉદ્દેશ સાથે હોઈ શકે છે; અર્થ ઉમેરીને અર્થને વિસ્તૃત કરો; અથવા બાકાત કરીને અર્થને સંકુચિત કરો—જ્યારે વ્યાખ્યાનો અર્થ સંદર્ભમાં વિષય સાથે સહમત ન હોય ત્યારે પ્રતિકૂળતા ઊભી થશે—હકીકતો પર, પ્રતિકૂળતા સૂચવવામાં આવી નથી અને કલમ ૨૨ (ix) (a) ના સંદર્ભમાં માત્ર લેખની ગેરહાજરીથી ઊભી થતી નથી. કલમ ૨૨ (ix)

(a) માં 'બેંક' શબ્દ પહેલાં.

પૂછપરછ:સ્થાનિક તપાસ-પ્રતિનિધિત્વની પસંદગી-રાખવાનો અધિકાર:પોતાની પસંદગીના સલાહકાર અથવા એજન્ટ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાનો અધિકાર એ સંપૂર્ણ અધિકાર નથી પરંતુ તેને કાયદા, નિયમો અથવા નિયમો દ્વારા નિયંત્રિત અથવા નિયંત્રિત કરી શકાય છે-જો કે, જો આરોપ ગંભીર અને જટિલ પ્રકૃતિનો હોય, તો સલાહકાર અથવા એજન્ટ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાની વિનંતી ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ-કહેવાતા પ્રસ્તાવ ન્યાયી સુનાવણીના હકમાંથી વહે છે, જે ન્યાયિક તેમજ અર્ધ-ન્યાયિક નિર્ણયોમાં લાગુ થાય છે.

‘એકિવઝન્સ ‘અને’ વિલંબ અને લેચેસ ‘-વચ્ચેનો તફાવત-યોજાયો:સંમતિનો સિદ્ધાંત એ એક ન્યાયપૂર્ણ સિદ્ધાંત છે જે ત્યારે લાગુ પડે છે જ્યારે અધિકાર ધરાવતો પક્ષ બીજા પક્ષને તે અધિકાર સાથે અસંગત રીતે વ્યવહાર કરતો જુએ છે-સંમતિ એ વ્યક્તિના અધિકારનો વર્ચ્યુઅલ રીતે નાશ કરે છે-જો કે, મર્યાદા અને સંમતિ બંને ઉપાયને નષ્ટ કરે છે પરંતુ અધિકારને નહીં-સંમતિ સમાન વિચારણાઓ પર આધારિત હોય છે, પરંતુ સંમતિથી વિપરીત સરળ નિષ્ક્રિયતા પણ હોય છે-હકીકતો પર, બેંક મેનેજરની નિષ્ક્રિય સંમતિ અપીલ દાખલ થાય ત્યાં સુધી અનુમાન કરી શકાય છે, અને અપીલ દાખલ થયા પછીના સમયગાળા માટે નહીં-તેમ છતાં, આ સંમતિ રોકવાની પ્રકૃતિમાં હોવું બેંક મેનેજરને વાજબી પ્રતિનિધિત્વના અધિકારના ઉદ્ધંધનનો દાવો કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે.

વહીવટી કાયદો:વૈધાનિક સત્તા-ફરજનું બિન-પ્રદર્શન-વિલંબ અને વિલંબનો બચાવ-યોજાયો:જ્યારે વૈધાનિક સત્તાધિકારી વાજબી સમયની અંદર તેની ફરજ બજાવતું નથી, ત્યારે તેના અધિકારોથી વંચિત વ્યક્તિએ રાહત માટે યોગ્ય મંચનો સંપર્ક કર્યો નથી તેવી દલીલ કરીને તેને ન્યાયી ઠેરવી શકાતી નથી- વૈધાનિક સત્તાધિકારી વિલંબનો બચાવ કરી શકતા નથી.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

પકડી રાખો:૧.૧ પડકાર હેઠળના ચુકાદામાં બેંક ઓફ કોચીન સર્વિસ કોડની કલમ ૨ (ઇ) ની અસરોની અવગણના કરવામાં આવી હોવાનું જણાય છે.વ્યાખ્યા કલમોનો ઉદ્દેશ એ છે કે જે વિષયને શબ્દ અથવા અભિવ્યક્તિ લાગુ કરવાનો હેતુ છે તેનું વર્ણન કરવામાં વારંવાર પુનરાવર્તન ટાળવું.જ્યારે એક જ અધિનિયમમાં એક જ શબ્દ અથવા અભિવ્યક્તિનો એકથી વધુ વખત ઉપયોગ કરવામાં આવે ત્યારે આ ઉપયોગી છે.વ્યાખ્યા કલમ પાછળનું કારણ એ છે કે જોગવાઈનું અર્થઘટન કરતી વખતે, વ્યાખ્યાયિત શબ્દ અથવા અભિવ્યક્તિ એ જ અર્થ ધરાવે છે જે વ્યાખ્યાયિત શબ્દો અથવા અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે અને નિર્માતા દ્વારા વ્યાખ્યાને યોગ્ય અર્થમાં ઉપયોગમાં લેવાય છે.વ્યાખ્યા કાયદા દ્વારા પહેલેથી જ સ્થાપિત અર્થને આકર્ષવાના ઉદ્દેશ સાથે હોઈ શકે છે; અર્થ ઉમેરીને અર્થને વિસ્તૃત કરો; અથવા બાકાત રાખીને અર્થને સંકુચિત કરો.કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત બાંધકામનો આ સામાન્ય નિયમ સંદર્ભને

આધિન છે.તેમ છતાં, દુભાષિયાએ, નિર્ધારિત અર્થથી વિચલિત થવા માટે, તે ચોક્કસ જોગવાઈમાં શબ્દ/અભિવ્યક્તિ અલગ અર્થ ધરાવે છે તે બતાવવા માટે કારણો નોંધવા જોઈએ.વિરોધાભાસી સંદર્ભને વ્યાખ્યાયિત અર્થથી અલગ હોવાના સંકેત અને કારણની ગેરહાજરીમાં સરળતાથી ધારવું અથવા સ્વીકારવું જોઈએ નહીં.જ્યારે વ્યાખ્યાનો અર્થ સંદર્ભમાં વિષય સાથે સહમત ન હોય ત્યારે પ્રતિકૂળતા ઊભી થશે.વિવાદિત ચુકાદામાં 'બેંક' શબ્દની પહેલાં કલમ ૨૨ (ix) (a) માં લેખ 'ધ' ની માત્ર ગેરહાજરી દ્વારા સેવા સંહિતાના પ્રકરણ VIII ની કલમ ૨૨ (ix) (a) ના સંદર્ભમાં પ્રતિકૂળતા સૂચવવામાં આવી નથી અને ઊભી થતી નથી.આ ખૂબ જ નબળું અને નબળું કારણ છે જે વ્યાખ્યાયિત અર્થને કાઢી નાખવાનું અને ઓવરરાઈડ કરવાનું કારણ છે જે સામાન્ય ધોરણ છે, અને કોઈ અપવાદ નથી જેને ન્યાયી ઠેરવવો પડે.'ધ' ની ઉણપ સર્વિસ કોડની કલમ ૨ (ઈ) અનુસાર 'બેંક' ની સ્પષ્ટ વ્યાખ્યાને છોડી દેવાનો ખુલાસો કરતી નથી.અસ્પષ્ટતા અથવા અસ્પષ્ટતા પણ સ્પષ્ટ નથી અથવા સ્પષ્ટ પણ નથી.કલમ ૨૨ (ix) (a) માં 'બેંક' શબ્દનો વ્યાખ્યા કલમ મુજબ માન્ય અને અસરકારક રીતે અર્થઘટન કરી શકાય છે, જે બેંક ઓફ કોચીન લિમિટેડનો ઉલ્લેખ કરે છે, કોઈ પણ અથવા અન્ય બેંક (ઓ) નો નહીં.તેથી, સર્વિસ કોડની કલમ ૨૨ (ix) (a) માં 'બેંક પહેલાં' લેખ અસ્તિત્વમાં ન હોવા પર સંપૂર્ણપણે આગાહી કરાયેલ તર્ક, સર્વિસ કોડની કલમ ૨૨ (ix) (a) પાછળના ઉદ્દેશ સહિત, વિષયના સંદર્ભમાં પ્રતિકૂળતાના અનુમાનને યોગ્ય ઠેરવતું નથી.

[પરિચ્છેદ ૧૮,૧૯]

નહલચંદ લાલુચંદ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ.પાંચાલી કોપ.હાઉસિંગ સોસાયટી
લિમિટેડ (૨૦૧૦) ૯ એસસીસી ૫૩૬:[૨૦૧૦] ૧૦ એસસીઆર
૮૦૪; ભગવતી ડેવલપર્સ પ્રા. લિ. વિ.પીઅરલેસ જનરલ ફાઇનાન્સ
એન્ડ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ કંપની લિમિટેડ અને એન. આર. (૨૦૧૩) ૯ SCC
૫૮૪:[૨૦૧૩] ૭ એસ. સી. આર. ૫૪૭; કેસન્ટ ડાયઝ એન્ડ
કેમિકલ્સ લિમિટેડ વિ.રામ નરેશ ત્રિપાઠી (૧૯૯૩) ૨ એસસીસી ૧૧૫:
[૧૯૯૨] ૩ પૂરક.એસસીઆર ૫૫૯; નેશનલ સીફ્સ કોર્પોરેશન
લિમિટેડ વિ.કે. વી. રામા રેડ્ડી (૨૦૦૬) ૧૧ એસસીસી ૬૪૫:[૨૦૦૬]
૬ પૂરક.એસસીઆર ૭૨૫; ધર્મપાલ સત્યપાલ લિમિટેડ વિ.કેપ્યુટી
કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ, ગુવાહાટી અને અન્યો (૨૦૧૫) ૮
SCC ૫૧૯:[૨૦૧૫] ૬ એસસીઆર ૪૩૭; એ. કે. કાઈપાક અને
અન્યો વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યો (૧૯૬૯) ૨ એસસીસી ૨૬૨:
[૧૯૭૦] ૧ એસસીઆર ૪૫૭; સ્ટેટ બેંક ઓફ પટિયાલા અને અન્યો
વિરુદ્ધ એસ. કે. શર્મા (૧૯૯૬) ૩ એસસીસી ૩૬૪:[૧૯૯૬] ૩
એસસીઆર ૯૭૨; એમ. સી. મહેતા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યો
(૧૯૯૯) ૬ એસ. સી. સી. ૨૩૭:[૧૯૯૯] ૩ એસસીઆર ૧૧૭૩;
એસ. એલ. કપૂર વિ. જગમોહન અને અન્યો (૧૯૮૦) ૪ એસસીસી
૩૭૯:[૧૯૮૧] ૧ એસસીઆર ૭૪૬; યુ. પી. રાજ્ય વિ.સુધીર કુમાર
સિંહ અને અન્યો (૨૦૨૦) એસ. સી. સી. ઓનલાઈન એસ. સી.

૮૪૭-નો ઉદ્દેશ.

બેનિઓન ઓન સ્ટેચ્યુટરી ઇન્ટરપ્રિટેશન, ઇન્ડિયન રીપ્રિન્ટ, છઠ્ઠી આવૃત્તિ-નો સંદર્ભ.

૧.૨ પોતાની પસંદગીના સલાહકાર અથવા એજન્ટ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ મેળવવાનો અધિકાર એ સંપૂર્ણ અધિકાર નથી પરંતુ તે કાયદો, નિયમો અથવા નિયમો દ્વારા નિયંત્રિત, પ્રતિબંધિત અથવા નિયંત્રિત કરી શકાય છે.જો કે, જો આરોપ ગંભીર અને જટિલ પ્રકૃતિનો હોય, તો સલાહકાર અથવા એજન્ટ દ્વારા રજૂ કરવાની વિનંતી ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.આ દરખાસ્ત ન્યાયી સુનાવણીના હકમાંથી વહે છે, જે ન્યાયિક તેમજ અર્ધ-ન્યાયિક નિર્ણયોમાં લાગુ પડે છે.

[પરિચ્છેદ ૨૦]

૧.૩ પ્રતિવાદી જાણતો હતો કે તેની પોતાની પસંદગીના પ્રતિનિધિ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાની તેની વિનંતી નકારી કાઢવામાં આવી છે.તે પછી પણ તેમણે સમય લીધો અને તેમની વિનંતીને નકારી કાઢવાના તપાસ અધિકારીના આદેશ સામે બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ સમક્ષ અપીલ દાખલ ન કરવાનો નિર્ણય લીધો.તેમણે તપાસની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપી અને પછી દસ્તાવેજો રજૂ કરવા માટે અરજી દાખલ કરી.જ્યારે તેની સુસંગતતા વિશે પૂછવામાં આવ્યું ત્યારે તેનું વલણ એ હતું કે દસ્તાવેજો કેવી રીતે સુસંગત છે તેના પર તેના પોતાના કારણો હતા.પૂરતી તક હોવા છતાં, પ્રતિવાદીએ પુરાવા રજૂ

કર્યા નહીં અથવા સાક્ષીઓની તપાસ કરી નહીં, અને અચાનક ઊભો થયો અને બહાર નીકળી ગયો.એડવાન્સિસની મંજૂરી, ડિસ્કવરી બિલની સ્વીકૃતિ અને બેંક ગેરંટીના મુદ્દા વગેરેમાં તેના અધિકારને ઓળંગવાની અનિયમિતતાઓના પાસા પર શિસ્તની કાર્યવાહીમાં અવલોકનો અને તારણો સ્પષ્ટ છે અને અનિયંત્રિત રહે છે.પ્રતિવાદીનો બચાવ કે તેણે તત્કાલીન અધ્યક્ષ અને નિયામકની મૌખિક સૂચનાઓનું પાલન કર્યું હતું, જે શંકાસ્પદ યોગ્યતા છે, તેને અપ્રમાણિત તરીકે નકારી કાઢવામાં આવે છે.ગુણદોષને પ્રતિબિંબિત કરતા આ પાસા પર, એકલ ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું હતું કે જો આરોપો સાબિત થાય તો તે ઘોર ગેરવર્તણૂક છે, જે બરતરફીની સજાની બાંહેધરી આપે છે.ડિવિઝન બેન્ચે આ પાસા પર ટિપ્પણી કરી નથી, પરંતુ પૂર્વગ્રહ પેદા થયો હોવાનું માનીને અવલોકનો કર્યા છે, જે તર્કને ટકાવી શકાતો નથી.પડકાર હેઠળના ચુકાદાઓ પ્રતિવાદી દ્વારા વિનંતી કરાયેલ બચાવની અસરને ધ્યાનમાં લેતા નથી અને શું કોઈ અસરકારક અસ્વીકાર ન હતો.વિભાગીય કાર્યવાહી દરમિયાન આપવામાં આવેલી તકો સહિત પ્રતિવાદીનું વર્તન કોઈનું ધ્યાન ગરુ નથી.અલિબી પર, પ્રતિવાદીએ કેસો અથવા ઉદાહરણોની કોઈ વિગતો અથવા વિગતો રજૂ કરી ન હતી અને પુરાવા રજૂ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.કલમ ૨૨ (ix) (a), જેમ કહેવામાં આવ્યું છે તેમ, એવી કલ્પના કરવામાં આવી છે કે જે કર્મચારી સામે શિસ્તભંગની કાર્યવાહીની દરખાસ્ત કરવામાં આવી છે તેને આરોપ પત્ર આપવામાં આવશે, તેને પોતાનો ખુલાસો તૈયાર કરવા અને રજૂ કરવા અને પુરાવા રજૂ કરવા માટે પૂરતો સમય આપવામાં આવશે જે તે તેના બચાવમાં રજૂ

કરવા માંગે છે.તેને તપાસ કરતા અધિકારી સમક્ષ હાજર થવાની, સાક્ષીઓની ઉલટતપાસ કરવાની અને તેના બચાવમાં અન્ય પુરાવા રજૂ કરવાની મંજૂરી છે.વધુમાં, અધિકારીને પ્રતિનિધિ દ્વારા બચાવ કરવાની પણ મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે, જે 'બેંક' કર્મચારીઓના નોંધાયેલા સંઘ/સંગઠનનો પ્રતિનિધિ હોવો જોઈએ, જેનો અર્થ થાય છે બેંક ઓફ કોચીનના કર્મચારીઓનું સંઘ/સંગઠન અને કોઈપણ અથવા અન્ય બેંકોના કર્મચારીઓનું સંગઠન નહીં.નોંધપાત્ર રીતે, આ જોગવાઈમાં એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું નથી કે કર્મચારીને નોંધાયેલ સંઘ અથવા બેંક ઓફ કોચીનના સંગઠનના પ્રતિનિધિ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ માટે કોઈ સત્તાધિકારી અથવા તપાસ અધિકારીની પરવાનગીની જરૂર હોય.જો કોઈ કર્મચારી ઇચ્છે કે શિસ્તની કાર્યવાહીમાં તેનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે વકીલ હોય તો આવી પરવાનગી જરૂરી છે.આ કેસમાં, ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા વિવાદિત ચુકાદામાં કરવામાં આવેલા અવલોકનોથી વિપરીત, પ્રતિવાદીએ ક્યારેય વકીલ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે વિનંતી કરી ન હતી અથવા પરવાનગી માંગી ન હતી.પ્રતિવાદી તપાસ અધિકારી અને પ્રસ્તુત અધિકારીની વ્યાવસાયિક સ્થિતિથી વાકેફ હોવા છતાં આવું થાય છે.[પરિચ્છેદ ૨૬]

૧.૪ ૧૮.૦૪.૧૯૮૫ પર પસાર કરવામાં આવેલા બરતરફીના આદેશને ચાર વર્ષથી વધુ સમય સુધી પડકારવામાં આવ્યો ન હતો, કારણ કે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાના ચીફ જનરલ મેનેજરને ૨૦.૦૯.૧૯૮૯ પર અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી.જોકે, પ્રતિવાદી અપીલ સંબંધિત સેવા સંહિતાની કલમ ૨૨ (x) પર

આધાર રાખે છે.નિઃશંકપણે, સર્વિસ કોડ કોઈ પણ સમયગાળાને નિર્ધારિત કરતું નથી કે જેમાં અપીલને બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવી શકે છે, જેનો નિર્ણય અંતિમ છે, પરંતુ તે સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે કોઈ સમયનો અર્થ કોઈ સમય નથી.એવી ધારણા છે કે શક્ય તેટલી વહેલી તકે અપીલ દાખલ કરવામાં આવશે.જો કે, અપીલ વાજબી સમયની અંદર દાખલ કરવી જોઈએ.વાજબી સમય શું છે તે સ્ટ્રેઈટફોર્વર્ડ સૂત્રમાં મૂકવો જોઈએ નહીં અથવા દિવસો વગેરેના રૂપમાં ન્યાયિક રીતે સંહિતાબદ્ધ કરવો જોઈએ નહીં કારણ કે તે દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધાર રાખે છે.લાંબા સમય સુધી ઉપયોગમાં ન લેવાયેલો અધિકાર અસ્તિત્વમાં નથી.ગેરવાજબી વિલંબ પછી કાર્યવાહી કરવા માટે કોઈ વાજબી સમજૂતી વિના અદાલત/અપીલ અધિકારીઓનો મોડેથી સંપર્ક કરનારા મુકદ્દમો ન ચલાવવા માટે વિલંબ અને વિલંબ તેમજ સંમતિનો સિદ્ધાંત લાગુ કરવામાં આવે છે.તાત્કાલિક કેસમાં, અપીલ દ્વારા સેવામાંથી બરતરફીના આદેશને પડકાર ચાર વર્ષ અને પાંચ મહિના પછી હતો, જે ચોક્કસપણે ખૂબ વિલંબિત અને ન્યાયી સમયની બહાર છે.વિલંબને વાજબી ઠેરવતા સંતોષકારક સમજૂતી વિના, તે માનવું મુશ્કેલ છે કે અપીલ વાજબી સમયની અંદર કરવામાં આવી હતી.નોંધપાત્ર રીતે, પડકાર મુખ્યત્વે એ આધાર પર હતો કે પ્રતિવાદીને તેની પસંદગીના પ્રતિનિધિ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાની મંજૂરી નહોતી.પ્રતિવાદી જાણતો હતો કે જો તે આ આધાર પર સફળ થાય તો પણ, જેમ કે રિટ કાર્યવાહીમાં થયું છે, નવી તપાસ પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવશે નહીં કારણ કે જ્યાં સુધી કોઈ કાનૂની અથવા વૈધાનિક

પ્રતિબંધ ન હોય ત્યાં સુધી અંતિમતા જોડવામાં આવતી નથી, એક પાસું જે વિવાદિત ચુકાદામાં નોંધવામાં આવ્યું છે.વિલંબિત પડકાર દ્વારા અપીલકતાઓને થયેલા પૂર્વગ્રહને દર્શાવવા માટે અને પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે.[પરિચ્છેદ ૨૭]

૧.૫ સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયાના ચીફ જનરલ મેનેજર સમક્ષ પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ લગભગ નવ વર્ષ સુધી અવગણવામાં આવી હતી.અપીલકર્તાઓ, તે સ્પષ્ટ છે, માત્ર માર્ગ ગુમાવી દીધો હતો અને ભૂલી ગયા હતા કે સેવા અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી અથવા બાકી હતી.પ્રતિવાદી ક્યારેય અપીલકર્તાની બેંકનો કર્મચારી નહોતો કારણ કે તેની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી, લગભગ ચાર મહિના પહેલાં બેંક ઓફ કોચીન, એક ખાનગી બેંક, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા સાથે જોડાઈ હતી.દોષિત હોય તેવા અપીલકર્તાઓએ બોજ અને પ્રતિકૂળ પરિણામો ભોગવવા પડશે.[પરિચ્છેદ ૨૮]

રામચંદ અને અન્યો વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યો (૧૯૯૪) ૧ એસ. સી. સી. ૪૪:[૧૯૯૩] ૨ પૂરક.એસસીઆર ૫૫૮; યુ. પી. રાજ્ય અને અન્યો વિરુદ્ધ મનોહર (૨૦૦૫) ૨ એસ. સી. સી. ૧૨૬:[૨૦૦૪] ૬ પૂરક.એસ. સી. આર. ૯૧૧; ભારત સંઘ અને અન્યો વિરુદ્ધ તારસેમ સિંહ (૨૦૦૮) ૮ એસ. સી. સી. ૬૪૮:[૨૦૦૮] ૧૨ એસસીઆર ૧૦૪; મોતીલાલ પદમપત સુગર મિલ્સ કંપની લિમિટેડ વિ.ઉત્તર પ્રદેશ

રાજ્ય અને અન્ય (૧૯૭૯) ૨ SCC ૪૦૯:[૧૯૭૯] ૨ એસસીઆર ૬૪૧; યુ. પી. જલ નિગમ અને અન્ય વિરુદ્ધ જસવંત સિંહ અને અન્ય (૨૦૦૬) ૧૧ એસસીસી ૪૬૪-નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૧.૬ સંમતિનો સિદ્ધાંત એ એક ન્યાયી સિદ્ધાંત છે જે ત્યારે લાગુ પડે છે જ્યારે કોઈ અધિકાર ધરાવતો પક્ષ તે અધિકાર સાથે અસંગત રીતે બીજા વ્યવહારને જુએ છે, જ્યારે અધિનિયમ પ્રગતિમાં હોય છે અને ઉદ્બંધન પૂર્ણ થયા પછી, જે વર્તન તેની સંમતિ અથવા સમજૂતીને પ્રતિબિંબિત કરે છે.તે પછીથી ફરિયાદ કરી શકતો નથી.શાબ્દિક અર્થમાં, સંમતિ શબ્દનો અર્થ મૌન સંમતિ, મૌન સંમતિ, સંમતિ અથવા સ્વીકૃતિ થાય છે, જે એવા વર્તનને સૂચવે છે જે પક્ષના ન્યાયી અધિકારને છોડી દેવાના ઇરાદાનો પુરાવો છે અને તે વર્તનને પણ સૂચવે છે કે જેમાંથી અન્ય પક્ષને ન્યાયી ઠેરવવામાં આવશે.સ્વીકૃતિ કાં તો સંપૂર્ણ જ્ઞાન અને સ્પષ્ટ મંજૂરી સાથે સીધી હોઈ શકે છે, અથવા પરોક્ષ રીતે જ્યાં કાર્યવાહીને બાજુ પર રાખવાનો અધિકાર ધરાવતી વ્યક્તિ અન્ય વ્યવહારને તે અધિકાર સાથે અસંગત રીતે જુએ છે અને ઉદ્બંધન હોવા છતાં સ્વીકૃતિને પ્રતિબિંબિત કરતી કોઈ કાર્યવાહી કરતી નથી.જો કે, જો સમયના વિરામનું કોઈ મહત્વ અથવા પરિણામ ન હોય તો સંમતિ લાગુ થશે નહીં.[પરિચ્છેદ ૨૯]

પ્રભાકર વિ. સંયુક્ત નિયામક, રેશમ ઉત્પાદન વિભાગ અને અન્ય (૨૦૧૫) ૧૫ એસસીસી ૧:[૨૦૧૫] ૯ એસ. સી. આર. ૮૯૦; ગોવિંદ

રામાનુજ દાસ મોહંતા વિરુદ્ધ રામ ચરણ દાસ અને સુયમલ દાસ એ.
આઈ. આર. ૧૯૨૫ કેલ ૧૧૦૭; મેસર્સ વિધાવતી કપૂર ટ્રસ્ટ વિરુદ્ધ ચીફ
કમિશનર ટેક્સ (૧૯૯૨) ૧૯૪ આઈ. ટી. આર. ૫૮૪; કૃષ્ણ દેવ
વિરુદ્ધ શ્રીમતી. રામ પિયારી એર ૧૯૬૪ એચપી ૩૪-નો ઉલ્લેખ કરવામાં
આવ્યો છે.

યુ. એન. મિત્ર, ટાગોર લૉ લેક્ચર્સ-લો ઓફ લિમિટેશન એન્ડ
પ્રિન્સિપ્લ્સ, વોલ્યુમ I, ૧૪મી આવૃત્તિ, ૨૦૧૬-નો ઉલ્લેખ કરવામાં
આવ્યો છે.

૧.૭ મર્યાદાથી વિપરીત લેચ લવચીક હોય છે.જો કે, મર્યાદા અને લેચ બંને
ઉપાયને નષ્ટ કરે છે પરંતુ અધિકારને નહીં.સંમતિ જેવી ઊણપો ન્યાયી
વિચારણાઓ પર આધારિત હોય છે, પરંતુ સંમતિથી વિપરીત ઊણપો સરળ
નિષ્ક્રિયતા પણ લાવે છે.બીજી બાજુ, સંમતિ સક્રિય સંમતિ સૂચવે છે અને
પૈસામાં અવરોધના નિયમ પર આધારિત છે.અવરોધના એક સ્વરૂપ તરીકે, તે
પછીથી પક્ષને અધિકારના ઉદ્ધંધનની ફરિયાદ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે.પરોક્ષ
સંમતિ પણ લગભગ સક્રિય સંમતિ સૂચવે છે, જે માત્ર મૌન અથવા નિષ્ક્રિયતા
દ્વારા અનુમાન લગાવવું જોઈએ નહીં.આ રીતે પ્રાપ્તિ વિલંબથી તદ્દન અલગ
છે.સ્વાધીનતા વ્યક્તિના અધિકારનો લગભગ નાશ કરે છે.ઉપરોક્ત કાનૂની
સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રતિવાદી તરફથી નિષ્ક્રિય સંમતિનું અનુમાન અપીલ
દાખલ થાય ત્યાં સુધી કરી શકાય છે, અપીલ દાખલ થયા પછીના સમયગાળા

માટે નહીં.તેમ છતાં, આ સંમતિ અવરોધની પ્રકૃતિમાં હોવાથી પ્રતિવાદીને વાજબી પ્રતિનિધિત્વના અધિકારના ઉલ્લંઘનનો દાવો કરવાથી અટકાવે છે.

[પરિચ્છેદ ૩૦]

૧.૮ પૂર્વગ્રહ, સ્થિતિ પરિવર્તન, રાહત મેળવવા માંગતા પક્ષ તરફથી તૃતીય-પક્ષના અધિકારો અથવા હિતોનું સર્જન એ મહત્વપૂર્ણ અને સુસંગત પાસાં છે કારણ કે વિલંબ હકીકતોને અસ્પષ્ટ કરી શકે છે, શંકાસ્પદ દાવાઓને પ્રોત્સાહિત કરી શકે છે અને ન્યાયી અને ન્યાયી ચુકાદાને અટકાવી શકે છે.ઘણીવાર, સંબંધિત અને ભૌતિક પુરાવા ગુમ થઈ જાય છે અથવા શોધી શકાતા નથી જે વિરોધી પક્ષ માટે પૂર્વગ્રહ પેદા કરે છે.તેથી, અદાલત માટે તે જરૂરી છે કે તે સભાનપણે તપાસ કરે કે શું કોઈ પક્ષે આ બાબતે બેસવાનું પસંદ કર્યું છે અને કોઈ લાભ અને લાભ મેળવવા માટે જાગ્યું છે કે કેમ.આ પાસાઓ, જ્યારે સાબિત થાય છે, ત્યારે પરિબળ અને સંતુલિત હોવા જોઈએ, પછી ભલે સત્તાવાળાઓ તરફથી વિલંબ અને વિલંબ થાય.આની અસર અનુદાન અને રાહત રોકવા પર પડે છે.તેથી, આ અદાલતે વિવાદિત ચુકાદામાં આપવામાં આવેલી રાહતને ધ્યાનમાં રાખીને અપીલકર્તાઓ પ્રત્યે પૂર્વગ્રહના પાસાને ધ્યાનમાં રાખ્યું છે.

[પરિચ્છેદ ૩૧]

મેસર્સ ડેહરી રોહતાસ લાઈટ રેલ. કંપની લિમિટેડ વિ.જિલ્લા બોર્ડ,
ભોજપુર અને અન્યો (૧૯૯૨) ૨ SCC ૫૯૮:[૧૯૯૨] ૨ એસસીઆર

૧૫૫; મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિ. દિગંબર (૧૯૯૫) ૪ એસસીસી ૬૮૩:

[૧૯૯૫] ૧ પૂરક.એસસીઆર ૪૯૨-નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

આર. (પાર્કિનની અરજી પર) વિ. રેસ્ટોર્મેલ બી. સી. [૨૦૦૧] ઇ.

ડબલ્યુ. સી. એ. સિવ ૩૩૦; આર. વિ.મોનોપોલીઝ એન્ડ મર્જર કમિશન

ભૂતપૂર્વ પી.આર્ગિલ ગ્રૂપ [૧૯૮૬] ૧ ડબલ્યુ. એલ. આર. ૭૬૩-નો

ઉલ્લેખ.

૧.૯ આપવામાં આવેલી રાહતની ગંભીર નાણાકીય અસરો છે અને તે અપીલકર્તાઓને આગળની કાર્યવાહી કરવાથી પણ અટકાવશે, જે પાસાની નોંધ લેવામાં આવી છે, જોકે આખરે વિવાદિત ચુકાદામાં નક્કી કરવામાં આવ્યું નથી.પ્રતિવાદીનું અભ્યાસ કરેલું મૌન, જેણે નવ વર્ષ સુધી પત્રવ્યવહાર કર્યો ન હતો અથવા કોઈ રજૂઆત કરી ન હતી, તે એક ગુપ્ત હેતુ સાથે હતું કારણ કે તે બરતરફીનો લાભ લેવા માંગતો હતો, જોકે તેને બરતરફીનો સામનો કરવો પડ્યો હતો.અદાલતો હંમેશા વાદીને રાહત આપવાનો ઇનકાર કરી શકે છે જો તે માને છે કે માંગવામાં આવેલી રાહતની મંજૂરીથી વિપરીત પક્ષને નોંધપાત્ર મુશ્કેલી અથવા નોંધપાત્ર પૂર્વગ્રહ થવાની સંભાવના છે અથવા સારા વહીવટ માટે હાનિકારક હશે.સારા વહીવટનો આ સિદ્ધાંત મુશ્કેલી અથવા તૃતીય પક્ષોના અધિકારો પ્રત્યેના પૂર્વગ્રહથી સ્વતંત્ર છે અને તે ચોક્કસ પુરાવાની જરૂર નથી કે આ હકીકતમાં થયું છે, જોકે રાહત અટકાવવાના સંબંધમાં કેટલાક પુરાવાઓની જરૂર પડી શકે છે.રાહત માત્ર અસુવિધા માટે નકારી ન શકાય પરંતુ જ્યારે નિર્ણય

લેનારને થતી મુશ્કેલી અવ્યવહારતા તરફ પહોંચે અથવા જ્યારે અંતિમતા અને નિશ્ચિતતાની ઓવરરાઈડિંગ જરૂરિયાત હોય.[પરિચ્છેદ ૩૨]

૧.૧૦ પ્રતિવાદીએ એક રિટ પિટિશન દ્વારા હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો, જેમાં અપીલની વિચારણા અને નિકાલ માટે નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા, જેને એક નિર્દેશ તરીકે અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું હતું કે અપીલનો નિર્ણય ગુણદોષના આધારે થવો જોઈએ.મુખ્ય મહાપ્રબંધકની દુર્દશાની પ્રશંસા કરી શકાય છે, જેમણે બંધારણીય અદાલતના નિર્દેશની દ્રષ્ટિએ અપીલનો ચુકાદો આપવો પડ્યો હતો અને આમ, વિલંબ અને વિલંબના આધારે અપીલને ફગાવી દેવાની તેમની અનિચ્છા.આ અરજી ગુણદોષના આધારે ફગાવી દેવામાં આવી હતી.આ પાસાઓને અવગણી ન શકાય કારણ કે રિટ અધિકારક્ષેત્રની ક્વાયત હંમેશા વિવેકાધીન હોય છે જેને પક્ષકારોના વર્તનને ધ્યાનમાં રાખવું પડે છે.[પરિચ્છેદ ૩૩]

૧.૧૧ વિવાદિત ચુકાદાના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદીને ચૂકવવાપાત્ર બાકી રકમ ચીફ જનરલ મેનેજરના સંતોષ માટે સુરક્ષા આપવા પર તેને મુક્ત કરવામાં આવી હતી.સુનાવણી દરમિયાન જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જાહેર કરાયેલી રકમ ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટમાં રાખવામાં આવી છે.બહાર પાડવામાં આવેલી ચુકવણી પરત કરવા અને નિર્ધારિત સમયગાળાની અંદર વ્યાજ વિના અપીલકર્તા બેંકને પરત કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.[પરિચ્છેદ ૩૪]

૧.૧૨ વિવાદિત ચુકાદાને રદ કરવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવે છે.બરતરફીના આદેશને સમર્થન આપવામાં આવે છે અને પરિણામે પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ અરજીને બરતરફ ગણવામાં આવશે.[પરિચ્છેદ ૩૫]

કેસ કાયદો સંદર્ભ

[૨૦૧૦] ૧૦ એસ. સી. આર. ૮૦૪ નો સંદર્ભ પેરા ૧૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૩] ૭ એસ. સી. આર. ૫૪૭ નો સંદર્ભ પેરા ૧૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૯૨] ૩ પૂરક.એસ. સી. આર. ૫૫૯ નો સંદર્ભ પેરા ૨૦ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૬] ૬ પૂરક.એસ. સી. આર. ૭૨૫ નો સંદર્ભ પેરા ૨૦ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૫] ૬ એસ. સી. આર. ૪૩૭ નો સંદર્ભ પેરા ૨૧ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૭૦] ૧ એસ. સી. આર. ૪૫૭ નો સંદર્ભ પેરા ૨૨ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૯૬] ૩ એસ. સી. આર. ૯૭૨ નો સંદર્ભ પેરા ૨૩ માં આપવામાં આવ્યો

છે.

[૧૯૯૯] ૩ એસ. સી. આર. ૧૧૭૩ નો સંદર્ભ પેરા ૨૪ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૮૧] ૧ એસ. સી. આર. ૭૪૬ નો સંદર્ભ પેરા ૨૪ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૯૩] ૨ પૂરક.એસ. સી. આર. ૫૫૮ નો સંદર્ભ પેરા ૨૮ માં આપવામાં આવ્યો છે

[૨૦૦૪] ૬ પૂરક.એસ. સી. આર. ૯૧૧ નો સંદર્ભ પેરા ૨૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૮] ૧૨ એસ. સી. આર. ૧૦૪ નો સંદર્ભ પેરા ૨૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૭૯] ૨ એસ. સી. આર. ૬૪૧ નો સંદર્ભ પેરા ૨૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

(૨૦૦૬) ૧૧ એસ. સી. સી. ૪૬૪ નો સંદર્ભ પેરા ૨૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૫] ૯ એસ. સી. આર. ૮૯૦ નો સંદર્ભ પેરા ૨૯ માં આપવામાં આવ્યો છે.

AIR ૧૯૨૫ કેલ ૧૧૦૭ પેરા ૨૯ નો સંદર્ભ આપે છે

(૧૯૯૨) ૧૯૪ આઈ. ટી. આર. ૫૮૪નો ઉલ્લેખ પેરા ૨૯માં કરવામાં આવ્યો છે.

AIR ૧૯૬૪ HP ૩૪ પેરા ૨૯ નો સંદર્ભ આપે છે

[૧૯૯૨] ૨ એસ. સી. આર. ૧૫૫ નો સંદર્ભ પેરા ૩૧ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૯૫] ૧ પૂરક.એસ. સી. આર. ૪૯૨ નો સંદર્ભ પેરા ૩૧ માં આપવામાં આવ્યો છે

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન:૨૦૦૯ની સિવિલ અપીલ નંબર ૮૨૨૩.

૨૦૦૭ ના રિટ અપીલ નંબર ૨૦૫૨ માં એર્નાકુલમ ખાતે કેરળ હાઈકોર્ટના ૦૯.૧૨.૨૦૦૮ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

સુશ્રી ઐશ્વર્યા ભાટી, એએસજી, બડી રંગનાથન, એવી રંગમ, એડ.અરજદારો માટે.

પી. એન. રવિન્દ્રન, સિનિયર એડ., ટી. જી. નારાયણન નાયર, મનીષ નાયર, એડ.પ્રતિવાદી માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

સંજીવ ખન્ના, જે.

૧. આ અપીલમાં ચેરમેન, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, સેન્ટ્રલ ઓફિસ, મુંબઈ અને ચીફ જનરલ મેનેજર, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, લોકલ હેડ ઓફિસ, ચેન્નાઈ (અપીલકર્તાઓ) એ એર્નાકુલમ ખાતે કેરળ હાઈકોર્ટના ૦૯.૧૨.૨૦૦૮ ના

આદેશ અને ચુકાદાને ફટકારે છે, જેમાં તેમની ઈન્ટ્રા-કોર્ટ રિટ અપીલ, W. A. No. ૨૦૫૨/૨૦૦૭ ને ફગાવી દેવામાં આવી છે.ડિવિઝન બેન્ચે આમ ૧૯૯૯ના ઓ. પી. નંબર ૫૫૨૭માં સિંગલ જજના આદેશને સમર્થન આપ્યું હતું, જેમાં શ્રી એમ. જે. જેમ્સ (પ્રતિવાદી) સામે બેંક ઓફ કોચીન સર્વિસ કોડ ("સર્વિસ કોડ") ના પ્રકરણ VIII ની કલમ ૨૨ (ix) (a) ના ઉલ્લંઘનના આધારે શિસ્તની કાર્યવાહી રદ કરવામાં આવી હતી.

૨. આપણે આગળ વધીએ તે પહેલાં, આપણે વર્તમાન અપીલના નિકાલ માટે જરૂરી વાસ્તવિક પૃષ્ઠભૂમિ તરફ ધ્યાન આપવાની જરૂર છે.

૦૯.૦૨.૧૯૮૪ પર, પ્રતિવાદીને આરોપ પત્ર જારી કરવામાં આવ્યો હતો કે ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૮ થી સપ્ટેમ્બર ૧૯૮૨ સુધી બેંક ઓફ કોચીનની કિવલોન શાખાના બેંક મેનેજર તરીકે કામ કરતી વખતે, તેણે મુખ્ય કાર્યાલયની સૂચનાઓનું ઉલ્લંઘન કરીને એડવાન્સિસ મંજૂર કરીને ગંભીર ગેરવર્તણૂક કરી હતી જેના કારણે બેંકને નાણાકીય નુકસાન થયું હતું.૩૦.૦૩.૧૯૮૪ ના જવાબ દ્વારા પ્રતિવાદીએ આરોપોને નકારી કાઢતાં જણાવ્યું હતું કે જ્યારે તેઓ કિવલોન શાખાના વ્યવસ્થાપક હતા ત્યારે બેંકના વ્યવસાયમાં નોંધપાત્ર વધારો અને વૃદ્ધિ થઈ હતી.થાપણો વધીને રૂ. ૧ કરોડ હતી, અને ૧૯૮૨માં એડવાન્સિસ વધીને રૂ. ૧. ૫૦ કરોડ હતી, જે ૧૯૭૮માં રૂ. ૧૯૮૨માં ૬ કરોડ.કિવલોન શાખાના બેંક મેનેજર તરીકે, પ્રતિવાદી જાણતા હતા કે બેંકનું ટોચનું સંચાલન આરામદાયક લોનપાત્ર ભંડોળની ઉપલબ્ધતાને ધ્યાનમાં રાખીને એડવાન્સિસમાં

ઊંડો વિશ્વાસ કરવાનું વિચારી રહ્યું છે.તેમને બેંકના ભૂતપૂર્વ ચેરમેન શ્રી ઇ. કે. એન્ડ્રુએ ખચકાટ વગર એડવાન્સિસ આપવા માટે કહ્યું હતું.તેમને શ્રી ઇ. કે. એન્ડ્રુ પાસેથી મૌખિક સૂચનાઓ મળી હતી કે મોટાભાગના મોટા ખાતાઓમાંથી વિતરણ/રેખાંકનોની મંજૂરી આપવામાં આવે.વધુમાં, કિવલોન શાખાના તત્કાલીન નિયામક શ્રી સી. બી. જોસેફ વ્યક્તિગત રીતે સામેલ હતા કારણ કે તેમણે ઉધાર લેનારાઓનો પરિચય કરાવ્યો હતો અને મોટાભાગની એડવાન્સિસ/વિતરણ/રેખાંકનો તેમની ભલામણ/આગ્રહ પર કરવામાં આવ્યા હતા.પ્રતિવાદીએ દાવો કર્યો હતો કે બેંક પાસે શાખાઓને નાણાકીય અને અન્ય સત્તાઓ સોંપવાની ફૂલપ્રૂફ સિસ્ટમ નથી કારણ કે પસંદગીના મેનેજરોને સત્તા આપવામાં આવી હતી.પ્રતિવાદીને તત્કાલીન અધ્યક્ષ અને નિયામક દ્વારા સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે તેમની પાસે પૂરતી સત્તાઓ છે અને બોર્ડ દ્વારા યોગ્ય સમયે એડવાન્સિસને મંજૂરી આપવામાં આવશે.શાખાની કામગીરી અને એડવાન્સિસની ભારતીય રિઝર્વ બેંક સહિત સત્તાવાળાઓ દ્વારા સમયાંતરે તપાસ કરવામાં આવતી હતી.શાખા દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતા વ્યવસાયની રીત અંગે પ્રતિવાદીને ક્યારેય ચેતવણી આપવામાં આવી ન હતી.ત્યારબાદ, ટોચના વ્યવસ્થાપનમાં ફેરફારો કરવામાં આવ્યા હતા અને અચાનક પ્રતિબંધો મૂકવામાં આવ્યા હતા, જે બાકી લેણાંની વસૂલાતને અસર કરતા હતા.

૩. પ્રતિવાદીનું ઉપરોક્ત સમજૂતી સંતોષકારક ન હોવાનું જણાયું હતું અને તપાસ હાથ ધરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.વકીલ તરીકે કાર્યરત શ્રી સી. ટી.

જોસેફને તપાસ અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.શ્રી જિમી જહોનને પ્રસ્તુત અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.પ્રતિવાદી દાવો કરે છે કે શ્રી જિમી જહોન ભૂતપૂર્વ વકીલ છે.

૪. ૨૪.૦૪.૧૯૮૪ પર, પ્રતિવાદીએ બેંક ઓફ કોચીનના મેનેજર (કર્મચારી વિભાગ) ને પત્ર લખ્યો હતો કે તેમને ઓલ-ઇન્ડિયા કોન્ફેડરેશન ઓફ બેંક ઓફિસર્સ ઓર્ગેનાઇઝેશન, કેરળ સ્ટેટ યુનિટના આયોજન સચિવ શ્રી એફ. બી. કિસોસ્ટોમ (સિન્ડિકેટ બેંક, મદ્રાસ, કોચીન) ની સેવાઓ લેવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે.અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, પ્રતિવાદીએ ૧૮.૦૭.૧૯૮૪ પર તપાસ અધિકારીને બીજો પત્ર લખ્યો હતો, જેમાં શ્રી એફ. બી. કિસોસ્ટોમ દ્વારા બચાવ કરવાની પરવાનગી નકારવાનો વિરોધ કર્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે આ કુદરતી ન્યાયના તમામ ધોરણોની વિરુદ્ધ છે અને સેવા સંહિતાનું સ્પષ્ટ ઉલ્લંઘન છે.જોકે, તપાસ અધિકારીએ અસંમતિ દર્શાવી હતી અને ચુકાદો પસાર કર્યો હતો કે સર્વિસ કોડની દ્રષ્ટિએ, આરોપપત્રિત અધિકારીનો કોઈ પણ સંગઠન અથવા સંઘના પદાધિકારી દ્વારા બચાવ કરી શકાતો નથી, સિવાય કે બેંકના કર્મચારીઓના સંગઠન અથવા સંઘના પદાધિકારી, એટલે કે બેંક ઓફ કોચીન લિમિટેડ. પ્રતિવાદીને પ્રતિનિધિત્વ માટે તૈયાર કરવા માટે, તપાસ અધિકારીએ વ્યવસ્થાપનના પુરાવા માટે કાર્યવાહીને ૦૬.૦૭.૧૯૮૪ સુધી સ્થગિત કરી દીધી હતી.૦૫.૦૮.૧૯૮૪ પર, પ્રતિવાદીએ લાંબા સમય સુધી મોકૂફીની વિનંતી કરી હતી કે તે બોર્ડ ઓફ

ડિરેક્ટર્સ સમક્ષ શ્રી એફ. બી. કિસોસ્ટોમની સેવાઓ નકારવાના આદેશ પર હુમલો કરવા માંગે છે.જ્યારે લાંબા સમય સુધી મોકૂફીની વિનંતીને નકારી કાઢવામાં આવી હતી, ત્યારે તપાસ અધિકારીએ પ્રતિવાદીને બોર્ડનો સંપર્ક કરવા અને તેમના નિર્દેશોની રાહ જોવા માટે બે સપ્તાહનો સમય આપ્યો હતો, જેમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે આગળ કોઈ મોકૂફી આપવામાં આવશે નહીં.૨૦.૦૯.૧૯૮૪ પર, પ્રતિવાદી હાજર થયો ન હતો અને તેના ભાઈ દ્વારા તબીબી આધારો પર કાર્યવાહી એક અઠવાડિયા માટે મુલતવી રાખવાની માંગ કરી હતી.આ વિનંતીને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, અને પૂછપરછ ૨૮.૦૯.૧૯૮૪ પર પોસ્ટ કરવામાં આવી હતી.

૫. ૨૮.૦૯.૧૯૮૪ પર, પ્રતિવાદી હાજર થયો અને તપાસમાં ભાગ લીધો જેમાં વ્યવસ્થાપનના સાક્ષીઓનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું.બચાવ પક્ષના પુરાવાના રેકોર્ડિંગ માટે કાર્યવાહી ૦૬.૧૦.૧૯૮૪ સુધી સ્થગિત કરવામાં આવી હતી.૦૬.૧૦.૧૯૮૪ પર, પ્રતિવાદીએ સૂચિમાં સૂચિબદ્ધ દસ્તાવેજો રજૂ કરવા માટે વ્યવસ્થાપનને નિર્દેશો આપવા વિનંતી કરી.હાજર અધિકારીએ વાંધો ઉઠાવ્યો.યોગ્ય વિચારણા કર્યા પછી, તપાસ અધિકારીએ પ્રતિવાદીને તેના બચાવના સંદર્ભમાં તેમની સુસંગતતા દર્શાવતા દસ્તાવેજો સ્પષ્ટ કરવા નિર્દેશ આપ્યો.૧૭.૧૦.૧૯૮૪ પર, પ્રતિવાદીએ ફરીથી દસ્તાવેજો રજૂ કરવાની વિનંતી કરી હતી જેમાં દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે તે ચોક્કસ છે કારણ કે તેણે વળતર સંબંધિત વર્ષોનું વર્ણન કર્યું હતું.વધુમાં, આ દસ્તાવેજો તપાસ માટે કેવી રીતે

સુસંગત હતા તેના પર પ્રતિવાદીના પોતાના કારણો હતા.

૬. તપાસ અધિકારીએ દરેક દસ્તાવેજને ધ્યાનમાં રાખીને વિગતવાર આદેશ પસાર કર્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે તે બિનજરૂરી અને અપ્રસ્તુત છે.તે પછી, પ્રતિવાદીએ જણાવ્યું કે તેની પાસે તપાસ કરવા માટે કોઈ સાક્ષી નથી, અથવા રજૂ કરવા માટે અન્ય કોઈ પુરાવા નથી, અને અચાનક ઊભો થયો અને ઓર્ડર શીટ પર હસ્તાક્ષર કર્યા વિના બહાર નીકળી ગયો.

૭. ૧૪.૦૧.૧૯૮૩ ના તેમના વિગતવાર અહેવાલમાં, તપાસ અધિકારીએ કરેલી અનિયમિતતાનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીએ મુખ્ય કાર્યાલયની મંજૂરી વિના તેની વિવેકાધીન સત્તાઓથી આગળ અનધિકૃત રીતે એડવાન્સિસ કરી હતી.હકીકતમાં, પ્રતિવાદીએ મુખ્ય કાર્યાલયની સૂચનાઓનું ઉલ્લંઘન કર્યું હોવાનું સ્વીકાર્યું હતું અને જે એડવાન્સિસ કરવામાં આવી હતી તે અનધિકૃત હતી.તમામ આરોપોને સાબિત કરવામાં આવ્યા હતા.

૮. ૧૮.૦૪.૧૯૮૫ ના આદેશ દ્વારા, બેંક ઓફ કોચીનના અધ્યક્ષે પ્રતિવાદીને તે દિવસે જ કામના કલાકોની સમાપ્તિથી અસરથી સેવામાંથી બરતરફ કર્યો હતો.આ સમાપ્તિ પત્ર તપાસ અહેવાલનો સંદર્ભ આપે છે અને જણાવે છે કે અધ્યક્ષે તપાસ અધિકારીના તપાસના રેકૉર્ડ, જોડાયેલા કાગળો, દસ્તાવેજો અને તારણોની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરી હતી.વધુમાં, અધ્યક્ષે પ્રતિવાદીને વ્યક્તિગત

સુનાવણીની તક આપી હતી, જેનો તેમણે લાભ લીધો ન હતો.તેના બદલે, પ્રતિવાદીએ ૨૫.૦૨.૧૯૮૫ પર રજૂઆત મોકલી હતી, જેના પર પહેલેથી જ યોગ્ય રીતે વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૯. ૨૬.૦૮.૧૯૮૫ પર, બેંક ઓફ કોચીન, એક ખાનગી બેંક, ભારતીય સ્ટેટ બેંક સાથે જોડાઈ ગઈ.

૧૦. તેમની બરતરફીના લગભગ ચાર વર્ષ અને પાંચ મહિના પછી, પ્રતિવાદીએ ૨૦.૦૯.૧૯૮૯ પર ચીફ જનરલ મેનેજર, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, સ્થાનિક મુખ્ય કાર્યાલય, ચેન્નાઈ સમક્ષ અપીલનું મેમોરેન્ડમ દાખલ કર્યું હતું, જે અપીલ પર ધ્યાન આપવામાં આવ્યું ન હતું અને નવ વર્ષથી વધુ સમયથી સુનાવણી માટે સૂચિબદ્ધ ન હતી.પ્રતિવાદીએ ૧૯૯૮ સુધી પ્રતિનિધિત્વ કર્યું ન હતું કે વિરોધ કર્યો ન હતો, જ્યારે તેણે એર્નાકુલમ ખાતે કેરળ હાઈકોર્ટ સમક્ષ ઓ. પી. નંબર ૧૯૮૦૭/૧૯૯૮ G દાખલ કર્યો હતો, જેનો નિકાલ ૧૪.૧૦.૧૯૯૮ પર સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં નોંધવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી જે તેમાં અરજદાર હતો તેણે તેની અપીલના ઝડપી નિકાલ માટે મર્યાદિત વિનંતી કરી હતી.તેમાં બીજા પ્રતિવાદી, એટલે કે ચીફ જનરલ મેનેજરને આદેશની નકલ પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી દસ અઠવાડિયાની અંદર પ્રતિવાદીને સાંભળવાની તક આપ્યા પછી અપીલ પર વિચાર કરવા અને યોગ્ય આદેશો પસાર કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૧૧. ઉપરોક્ત નિર્દેશોના સંદર્ભમાં, ૨૨.૧૨.૧૯૯૮ પર પ્રતિવાદીને વ્યક્તિગત સુનાવણી આપવામાં આવી હતી.તેમને લેખિત રજૂઆત કરવાની પણ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

૧૨. ૨૩.૦૧.૧૯૯૯ ના આદેશ દ્વારા, મુખ્ય મહાપ્રબંધક રેકોર્ડિંગ દ્વારા અપીલને નકારી કાઢવામાં આવી હતી, કે તપાસ અધિકારીનો અહેવાલ સ્પષ્ટ, સ્પષ્ટ અને પુરાવા પર આધારિત હતો, અને તારણ કાઢ્યું હતું કે પ્રતિવાદીએ ધિરાણ સુવિધાઓની મંજૂરીમાં તેની અધિકૃતતાને વટાવી દીધી હતી, મુખ્ય કાર્યાલયની સૂચનાઓનું ઉલ્લંઘન કર્યું હતું અને ઘણી બાંધધરીઓ અને દસ્તાવેજો બિલ માટે મુખ્ય કાર્યાલયની બહાલી મેળવી ન હતી.સાબિત થયેલા આરોપો ગંભીર હતા, અને તેથી પ્રતિવાદીની સેવામાંથી બરતરફી વાજબી હતી.મુખ્ય મહાપ્રબંધકે ખાસ અવલોકન કર્યું હતું કે પ્રતિવાદીનો બચાવ અસ્વીકારનો નહોતો, પરંતુ નિયામક અથવા અધ્યક્ષની સૂચનાઓનું પાલન કરવાનો હતો.તેથી, દુષ્કૃત્યો તથ્યાત્મક અને કાયદેસર રીતે વિવાદિત ન હતા.પ્રતિવાદીને બહારના વ્યક્તિ દ્વારા બચાવ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી તેવી દલીલને આધારહીન માનવામાં આવી હતી કારણ કે તપાસ અધિકારીએ પ્રતિવાદીને તેની પસંદગીના બેંક ઓફ કોચીનના અધિકારી દ્વારા બચાવ કરવાની મંજૂરી આપી હતી.પ્રતિવાદીએ તેનો લાભ લેવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.તેથી, પ્રતિવાદી કુદરતી ન્યાયની નિષ્ફળતાની અરજી કરી શક્યો નહીં.

૧૩. તે પછી પ્રતિવાદીએ એર્નાકુલમ ખાતે કેરળ હાઈકોર્ટ સમક્ષ ૧૯૯૯ના ઓ. પી. નંબર ૫૫૨૭ની પસંદગી કરી હતી, જેમાં ચીફ જનરલ મેનેજરના તારીખ ૧ના આદેશને પડકારવામાં આવ્યો હતો અને અન્ય બાબતોની સાથે સાથે તેને પાછળના વેતન સાથે સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવાની વિનંતી કરી હતી. અન્ય પ્રાર્થનાઓમાં વિરોધી પક્ષને સજાની માત્રા, ગ્રેયુટી અને અન્ય લાભોની મંજૂરી અને સેવાના નિયમો અનુસાર તપાસની તક પર વિચાર કરવા માટેના નિર્દેશનો સમાવેશ થાય છે.

૧૪. ૧૪.૦૩.૨૦૦૭ ના આદેશ દ્વારા, રિટ પિટિશનને મુખ્યત્વે એ આધાર પર મંજૂરી આપવામાં આવી હતી કે તપાસ અધિકારીએ અખિલ ભારતીય કોન્ફેડરેશન ઓફ બેંક ઓર્ગેનાઈઝેશન્સ, કેરળ એકમના આયોજન સચિવ દ્વારા બચાવ/પ્રતિનિધિત્વ કરવાની પ્રતિવાદીની વિનંતીને ખોટી રીતે નકારી કાઢી હતી. તપાસમાં પ્રતિવાદીની ભાગીદારી હોવા છતાં, આ વાજબી તકનો ઇનકાર કરવા સમાન હતું. તેથી, સેવા સંહિતા અનુસાર પોતાની પસંદગીની સંસ્થાના પદાધિકારી દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાની પ્રતિવાદીની વિનંતીને ખોટી રીતે નકારી કાઢવી અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોમાંથી વહેતા કથિત રીતે પ્રતિનિધિત્વ કરવાના અધિકારનું ઉદ્ધંધન એ સિંગલ જજ સાથે વજન ધરાવતું હતું. નોંધપાત્ર રીતે, ચુકાદો પ્રતિવાદીની એ દલીલને નકારી કાઢે છે કે તપાસ અહેવાલમાં સાબિત થયેલા આરોપો શ્રેષ્ઠ રીતે 'નાના ગેરવર્તણૂક' ની રચના કરશે. એકલ

ન્યાયાધીશે વિવેકાધીન સત્તાઓની બહાર અથવા મુખ્ય કાર્યાલયની મંજૂરી વિના અનધિકૃત એડવાન્સિસના આરોપોનો ઉલ્લેખ કરતા તેમને 'ઘોર ગેરવર્તણૂક' ગણાવી હતી.વધુમાં, કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે આરોપો ચોક્કસ હતા, અને આરોપપત્રમાં ઉલ્લેખિત આરોપો વિગતવાર હતા, જોકે સર્વિસ કોડની સંબંધિત જોગવાઈઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ન હતો.તેથી, આરોપપત્રમાં વિગતવાર આક્ષેપો 'ઘોર ગેરવર્તણૂક' ની રચના કરે છે, જે સર્વિસ કોડની કલમ ૨૨ (iv) (a) દ્વારા સંચાલિત છે.તદનુસાર, એકલ ન્યાયાધીશે પ્રશંસા કરી હતી કે "જો આ ગેરવર્તણૂક માન્ય રીતે હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસમાં સાબિત થાય છે, તો મને બેંકમાં દોષ શોધવાનું કોઈ કારણ દેખાતું નથી જો બરતરફી એ સજા છે જે તેમના દ્વારા યોગ્ય માનવામાં આવે છે".

૧૫. અપીલકર્તાઓ દ્વારા ૨૦૦૭ની ઈન્ડ્રા-કોર્ટ અપીલ, ૬૫૯. એ. નંબર ૨૦૫૨, એર્નાકુલમ ખાતે કેરળ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા ૦૯.૧૨.૨૦૦૮ ના ચુકાદા દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.તેઓ સિંગલ જજ સાથે સંમત થયા હતા કે પ્રકરણ VIII ની કલમ ૨૨ (ix) (a) નું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું હતું કારણ કે પ્રતિવાદીને નોંધાયેલા બેંક કર્મચારી સંઘ/સંગઠનના પ્રતિનિધિ દ્વારા બચાવ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી.કલમનો અર્થઘટન કરતા, ડિવિઝન બેંચે અવલોકન કર્યું હતું કે ઉપરોક્ત કલમમાં બેંક કર્મચારીઓ સમક્ષ "ધ" લેખ ખૂટે છે, જે સૂચવે છે કે તેમાં ઉલ્લેખિત સંઘ/સંગઠન માત્ર બેંકના કર્મચારીઓને જ સંબંધિત નથી, એટલે કે 'બેંક ઓફ કોચીન', અને તેથી તેમાં

અન્ય બેંકોના કર્મચારી સંઘ/સંગઠનનો પણ સમાવેશ થશે.પ્રતિવાદી બેંક કર્મચારીઓના સંઘ અથવા સંગઠનના પ્રતિનિધિ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ મેળવવાનો હકદાર હોવાથી, શ્રી એફ. બી. કિસોસ્ટોમ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાની તેમની પ્રાર્થના સ્વીકારવી જોઈતી હતી.ખંડપીઠે કોઈ પૂર્વગ્રહ ન હોવાની દલીલને નકારી કાઢી હતી અને અવલોકન કર્યું હતું કે આ માત્ર બેંકના વકીલનો દાવો છે.વધુમાં, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોને સેવા સંહિતામાં જ સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા, જેનું સત્તાવાળાઓ કડકપણે પાલન કરવા માટે બંધાયેલા હતા.સત્તાવાળાઓએ નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન ન કર્યું હોવાથી, અપીલકર્તાઓએ સાબિત કરવું પડશે કે પ્રક્રિયાનું ઉદ્ધંધન કરીને હકીકતમાં કોઈ પૂર્વગ્રહ થયો ન હતો.તે ઉપરાંત, તપાસ અધિકારીની કાર્યવાહી અને તારણોના અવલોકન પર ખંડપીઠે અનુભવ્યું કે પ્રતિવાદી પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ પેદા થયો હતો.તેઓએ અવલોકન કર્યું કે એક અનુભવી વકીલે તપાસ હાથ ધરી હતી, અને પ્રસ્તુતકર્તા અધિકારી પણ કાર્યવાહીથી પરિચિત વકીલ હતા.પ્રતિવાદી નિવૃત્ત થયો હોવાની નોંધ લેતા, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે જો નિયમો પરવાનગી આપે છે, તો બેંક જે તબક્કે તેને અમાન્ય કરવામાં આવી હતી ત્યાંથી શિસ્તની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે સ્વતંત્ર રહેશે.જો કે, જો નિયમો આવી તપાસની મંજૂરી આપતા નથી, તો પ્રતિવાદી તેની ગેરકાયદેસર સમાપ્તિને પરિણામે તમામ લાભો મેળવવા માટે હકદાર રહેશે.

૧૬. અમે સેવા સંહિતાની કલમ ૨૨ (ix) (a) નું પુનઃઉત્પાદન કરીને અમારી

ચર્ચાની શરૂઆત કરીએ છીએ, જે વાંચે છે:

“ix. આવા કિસ્સાઓમાં પ્રક્રિયા નીચે મુજબ રહેશે:

((ક) જે કર્મચારી વિરુદ્ધ શિસ્તભંગની કાર્યવાહી પ્રસ્તાવિત કરવામાં આવી હોય અથવા તેની સામે કાર્યવાહી થવાની સંભાવના હોય તેને તેની વિરુદ્ધ દેખાતા સંજોગો સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવતું આરોપપત્ર આપવામાં આવશે અને તપાસ માટે તારીખ નક્કી કરવામાં આવશે, જેમાં તેને પોતાનો ખુલાસો તૈયાર કરવા અને આપવા માટે પૂરતો સમય આપવામાં આવશે તેમજ તે પોતાનો બચાવ કરવા માંગે છે તેવા કોઈપણ પુરાવા રજૂ કરવા માટે પણ આપવામાં આવશે.તેને તપાસ હાથ ધરનાર અધિકારી સમક્ષ હાજર થવાની, કોઈપણ સાક્ષીની ઉલટ તપાસ કરવાની અને તેના બચાવમાં અન્ય પુરાવા રજૂ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે.બેંક કર્મચારીઓના નોંધાયેલા સંઘ/સંગઠનના પ્રતિનિધિ દ્વારા અથવા બેંકની પરવાનગી સાથે વકીલ દ્વારા તેનો બચાવ કરવાની પણ મંજૂરી આપવામાં આવશે.તેની સામે કોઈ આરોપ સ્થાપિત થાય તો પ્રસ્તાવિત સજાની પ્રકૃતિ અંગે પણ તેની સુનાવણી કરવામાં આવશે.”

૧૭. અર્થઘટન કરવા માટે, અમે સર્વિસ કોડમાં વ્યાખ્યા કલમની કલમ ૨ (ઇ) નો ઉલ્લેખ કરવા માંગીએ છીએ, જેમાં 'બેંક' શબ્દનો અર્થ બેંક ઓફ કોચીન લિમિટેડ થાય છે, અન્ય કોઈ બેંક નહીં.સર્વિસ કોડની કલમ ૨ (ઇ) વાંચે છે:

““બેંક ”નો અર્થ થાય બેંક ઓફ કોચીન લિમિટેડ.”

૧૮. પડકાર હેઠળના ચુકાદામાં સર્વિસ કોડની કલમ ૨ (ઈ) ની અસરોની અવગણના કરવામાં આવી હોય તેવું લાગે છે.વ્યાખ્યા કલમોનો ઉદ્દેશ એ છે કે જે વિષયને શબ્દ અથવા અભિવ્યક્તિ લાગુ કરવાનો હેતુ છે તેનું વર્ણન કરવામાં વારંવાર પુનરાવર્તન ટાળવું.[^૧] જ્યારે એક જ અધિનિયમમાં એક જ શબ્દ અથવા અભિવ્યક્તિનો એકથી વધુ વખત ઉપયોગ કરવામાં આવે ત્યારે આ ઉપયોગી છે.[^૨] વ્યાખ્યા કલમ પાછળનું કારણ એ છે કે જોગવાઈનું અર્થઘટન કરતી વખતે, વ્યાખ્યાયિત શબ્દ અથવા અભિવ્યક્તિ એ જ અર્થ ધરાવે છે જે વ્યાખ્યાયિત શબ્દો અથવા અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે અને નિર્માતા દ્વારા વ્યાખ્યાને યોગ્ય અર્થમાં ઉપયોગમાં લેવાય છે.વ્યાખ્યા કાયદા દ્વારા પહેલેથી જ સ્થાપિત અર્થને આકર્ષવાના ઉદ્દેશ સાથે હોઈ શકે છે; અર્થ ઉમેરીને અર્થને વિસ્તૃત કરો; અથવા બાકાત રાખીને અર્થને સંકુચિત કરો.[^૩] કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત બાંધકામનો આ સામાન્ય નિયમ સંદર્ભને આધિન છે.તેમ છતાં, દુભાષિયાએ, નિર્ધારિત અર્થથી વિચલિત થવા માટે, તે ચોક્કસ જોગવાઈમાં શબ્દ/અભિવ્યક્તિ અલગ અર્થ ધરાવે છે તે બતાવવા માટે કારણો નોંધવા જોઈએ.વિરોધાભાસી સંદર્ભને વ્યાખ્યાયિત અર્થથી અલગ હોવાના સંકેત અને કારણની ગેરહાજરીમાં સરળતાથી ધારવું અથવા સ્વીકારવું જોઈએ નહીં.જ્યારે વ્યાખ્યાનો અર્થ સંદર્ભમાં વિષય સાથે સહમત ન હોય ત્યારે

પ્રતિકૂળતા ઊભી થશે.વિવાદિત ચુકાદામાં 'બેંક' શબ્દની પહેલાં કલમ ૨૨ (ix) (a) માં લેખ 'ધ' ની માત્ર ગેરહાજરી દ્વારા સેવા સંહિતાના પ્રકરણ VIII ની કલમ ૨૨ (ix) (a) ના સંદર્ભમાં પ્રતિકૂળતા સૂચવવામાં આવી નથી અને ઊભી થતી નથી.આ ખૂબ જ નબળું અને નબળું કારણ છે જે વ્યાખ્યાયિત અર્થને કાઢી નાખવાનું અને ઓવરરાઈડ કરવાનું કારણ છે જે સામાન્ય ધોરણ છે, અને કોઈ અપવાદ નથી જેને ન્યાયી ઠેરવવો પડે.'ધ' ની ઉણપ સર્વિસ કોડની કલમ ૨ (ઈ) અનુસાર 'બેંક' ની સ્પષ્ટ વ્યાખ્યાને છોડી દેવાનો ખુલાસો કરતી નથી.અસ્પષ્ટતા અથવા અસ્પષ્ટતા પણ સ્પષ્ટ નથી અથવા સ્પષ્ટ પણ નથી.કલમ ૨૨ (ix) (a) માં 'બેંક' શબ્દનો વ્યાખ્યા કલમ મુજબ માન્ય અને અસરકારક રીતે અર્થઘટન કરી શકાય છે, જે બેંક ઓફ કોચીન લિમિટેડનો ઉલ્લેખ કરે છે, કોઈ પણ અથવા અન્ય બેંક (ઓ) નો નહીં.

[^૧]:નહલચંદ લાલુચંદ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ વિ.પાંચાલી કોપ.હાઉસિંગ સોસાયટી લિમિટેડ, (૨૦૧૦) ૯ એસસીસી ૫૩૬

[^૨]:ભગવતી ડેવલપર્સ પ્રા. લિ. વિ.પીયરલેસ જનરલ ફાઈનાન્સ એન્ડ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ કંપની લિમિટેડ એન્ડ એન. આર., (૨૦૧૩) ૯ એસસીસી ૫૮૪

[^૩]:ભાગ ૧૨, કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત બાંધકામના નિયમો, પાનું ૫૧૭ પર કલમ ૧૯૯ અને ૨૦૦, વૈધાનિક અર્થઘટન પર બેનીયન, ભારતીય પુનઃમુદ્રણ, છઠ્ઠી આવૃત્તિ.

૧૯. તેથી, સેવા સંહિતાની કલમ ૨૨ (ix) (a) માં 'બેંક પહેલાં' લેખ

અસ્તિત્વમાં ન હોવા પર સંપૂર્ણપણે આગાહી કરાયેલ તર્ક, સેવા સંહિતાની કલમ ૨૨ (ix) (a) પાછળના ઉદ્દેશ સહિત, વિષય-બાબતના સંદર્ભમાં પ્રતિકૂળતાના અનુમાનને યોગ્ય ઠેરવતું નથી.

૨૦. હવે, આપણે સ્થાનિક તપાસમાં પ્રતિનિધિત્વની પસંદગીના પાસા પર આપણું ધ્યાન આપવાની જરૂર છે. બંને પક્ષો કેસન્ટ ડાયસ એન્ડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ વિ. માં આ અદાલતના કહેવત પર આધાર રાખે છે. રામ નરેશ ત્રિપાઠી [૪] અને નેશનલ સીફ્સ કોર્પોરેશન લિમિટેડ વિ. કે. વી. રામા રેડ્ડી, [૫] જે માને છે કે સ્થાનિક પૂછપરછ/ટ્રિબ્યુનલ્સમાં ત્રીજી વ્યક્તિ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ મેળવવાનો અધિકાર એ નિયમ પર આધારિત છે કે પોતાની પસંદગીના સલાહકાર અથવા એજન્ટ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વના અધિકારને પ્રતિબંધિત કરવો ઈચ્છનીય નથી. આ ગુણોત્તર એ દરખાસ્તની સ્વીકૃતિ સમાન નથી કે આવા અધિકાર એ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું એક તત્વ છે, અને તેનો ઇનકાર તરત જ તપાસને અમાન્ય બનાવશે. પ્રતિનિધિત્વ ઘણીવાર કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હોય છે, જેમ કે ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૩૬ હેઠળ, તેમજ પ્રમાણિત સ્થાયી આદેશો દ્વારા પણ. ઉપરોક્ત બે નિર્ણયો આ વિષય પરના અંગ્રેજી કેસ કાયદા સહિત નિર્ણયોની શ્રેણીને આભારી છે, જે સ્વીકારે છે કે કાયદેસર રીતે પ્રતિનિધિત્વ મેળવવાનો અધિકાર નિયમો આવા પ્રતિનિધિત્વને કેવી રીતે સંચાલિત કરે છે તેના પર આધાર રાખે છે. વધુમાં, જો નિયમો શાંત હોય, તો પક્ષને કાયદેસર રીતે પ્રતિનિધિત્વ મેળવવાનો કોઈ સંપૂર્ણ અધિકાર

નથી.જો કે, ન્યાયી સુનાવણીનો હક છીનવી લેવો જોઈએ નહીં.નિષ્પક્ષતાની શું જરૂર છે તે તપાસની પ્રકૃતિ અને તેનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિઓ પર તેના પરિણામો પર આધાર રાખે છે.કેસન્ટ કાયસ એન્ડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“૧૭. તેથી, ઉપરોક્ત કેસ-કાયદાથી સ્પષ્ટ છે કે વકીલ અથવા એજન્ટ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાનો અધિકાર કાયદા, નિયમો, નિયમો અથવા સ્થાયી આદેશો દ્વારા પ્રતિબંધિત, નિયંત્રિત અથવા નિયંત્રિત કરી શકાય છે.જ્યાં સુધી કાયદો ખાસ કરીને આવા અધિકારને પ્રદાન ન કરે ત્યાં સુધી ગુનેગારને સલાહકાર અથવા એજન્ટ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી.જ્યાં સુધી ગુનેગારના સુનાવણીના અધિકારની વાત છે ત્યાં સુધી કુદરતી ન્યાયના શાસનની જરૂરિયાત, સલાહકાર અથવા એજન્ટ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાના અધિકાર સુધી વિસ્તારી શકાતી નથી અને વિસ્તારી શકતી નથી.

આમ, પોતાની પસંદગીના સલાહકાર અથવા એજન્ટ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ મેળવવાનો અધિકાર એ સંપૂર્ણ અધિકાર નથી પરંતુ તે કાયદો, નિયમો અથવા નિયમો દ્વારા નિયંત્રિત, પ્રતિબંધિત અથવા નિયંત્રિત કરી શકાય છે.જો કે, જો આરોપ ગંભીર અને જટિલ પ્રકૃતિનો હોય, તો સલાહકાર અથવા એજન્ટ દ્વારા રજૂ કરવાની વિનંતી ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.ઉપરોક્ત દરખાસ્ત ન્યાયી સુનાવણીના

હકમાંથી વહે છે, જે ન્યાયિક તેમજ અર્ધ-ન્યાયિક નિર્ણયોમાં લાગુ પડે છે.

[^૪]:(૧૯૯૩) ૨ એસસીસી ૧૧૫

[^૫]:(૨૦૦૬) ૧૧ એસસીસી ૬૪૫

૨૧. ધરમપાલ સત્યપાલ લિમિટેડ વિ.સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, ગુવાહાટી અને અન્યોના ડેપ્યુટી કમિશનર, [^ ૬] આ અદાલતે અવલોકન કરીને પ્રકાશ પાડ્યો છે કે યોગ્ય નિર્ણયો પર પહોંચવા માટે પ્રક્રિયાગત નિષ્પક્ષતા આવશ્યક છે:

“૨૭. આમ, એ વાતને નકારી શકાય નહીં કે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો પ્રક્રિયાગત નિષ્પક્ષતામાં આધારિત છે જે ખાતરી કરે છે કે સાચા નિર્ણયો લેવા અને પ્રક્રિયાગત નિષ્પક્ષતા મૂળભૂત રીતે એક સાધન છે, તે અર્થમાં કે પ્રક્રિયા સચોટ અથવા યોગ્ય પરિણામોની ખાતરી કરવા માટે રચાયેલ હોવી જોઈએ.હકીકતમાં, પ્રક્રિયાગત નિષ્પક્ષતા વાધ અને બિન-વાધ એમ બંને દ્રષ્ટિએ મૂલ્યવાન છે.”

[^૬]:(૨૦૧૫) ૮ એસસીસી ૫૧૯

૨૨. પરંપરાગત અંગ્રેજી કાયદાએ પૂર્વગ્રહ સામેના નિયમને માન્યતા આપી અને તેનું મૂલ્ય ગણાવ્યું કે કોઈ પણ માણસ તેના પોતાના કારણમાં ન્યાયાધીશ રહેશે નહીં, એટલે કે પ્રોપ્રિયાના કારણમાં નિમો ડેબેટ એસે જુડેક્સ; અને અન્ય અથવા

બંને પક્ષોને સાંભળવાની જવાબદારી કારણ કે કોઈ પણ વ્યક્તિની નિંદા ન થવી જોઈએ, એટલે કે ઓડી અલ્ટરમ પાર્ટેમ.આ માટે, કેટલીકવાર સહાયક નિયમો તરીકે વર્ણવવામાં આવતા નવા પાસાઓ વિકસિત થયા છે, જેમાં નિર્ણયના સમર્થનમાં કારણો આપવાની ફરજ સામેલ છે.તેમ છતાં, અદાલતોએ વારંવાર ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે કુદરતી ન્યાયના નિયમો લવચીક છે અને તેમની અરજી દરેક કેસની હકીકતો તેમજ વૈધાનિક જોગવાઈ, જો લાગુ હોય તો, અધિકારની અસરની પ્રકૃતિ અને પરિણામો પર આધારિત છે.એ. કે. કાઈપાક અને અન્યો વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યોમાં, આપણા બંધારણ હેઠળ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોની ભૂમિકા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતી બંધારણીય ખંડપીઠે અવલોકન કર્યું હતું કે રાજ્યનું દરેક અંગ કાયદાના શાસન દ્વારા નિયંત્રિત અને નિયંત્રિત છે, તેથી ન્યાયી અને ન્યાયી રીતે કાર્ય કરવાની જરૂર છે અને મનસ્વી અથવા તરંગી રીતે નહીં.અર્ધ-ન્યાયિક અથવા વહીવટી સત્તાના ઉપયોગમાં સહજ માનવામાં આવતી પ્રક્રિયાઓ તે છે જે ન્યાયી અને ન્યાયી નિર્ણયની ખાતરી ન આપે તો પણ સુવિધા આપે છે.આપેલ કેસમાં કુદરતી ન્યાયનો કયો ચોક્કસ નિયમ લાગુ થવો જોઈએ તે મોટા પ્રમાણમાં તે કેસની હકીકતો અને સંજોગો, કાયદાની રચના કે જેના હેઠળ તપાસ હાથ ધરવામાં આવે છે અને તે હેતુ માટે નિયુક્ત વ્યક્તિઓ અથવા ટ્રિબ્યુનલની રચના પર આધાર રાખે છે.જ્યારે ફરિયાદ કરવામાં આવે છે કે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું છે, ત્યારે કોર્ટે નક્કી કરવું જોઈએ કે કેસની હકીકતોમાં ન્યાયી નિર્ણય માટે તે નિયમનું પાલન જરૂરી હતું કે કેમ.

[૧૭]:(૧૯૬૯) ૨ એસસીસી ૨૬૨

૨૩. રાહત મેળવવા માટે પૂર્વગ્રહ દર્શાવવાના મહત્વ પર કાનૂની સ્થિતિ પણ જણાવવી જરૂરી છે.સ્ટેટ બેંક ઓફ પટિયાલા અને અન્યો વિરુદ્ધ એસ. કે. શર્મા, [૮] માં આ અદાલતની એક ખંડપીઠે 'પર્યાપ્ત તક' અને 'બિલકુલ તક નહીં' વચ્ચે તફાવત દર્શાવ્યો હતો અને એવું માન્યું હતું કે પૂર્વગ્રહ અપવાદ વધુ ચોક્કસપણે પછીના કેસમાં કામ કરે છે.આ ચુકાદો કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોને મૂર્તિમંત કરતી કાયદાની પ્રક્રિયાગત અને મૂળ જોગવાઈઓની પણ વાત કરે છે, જે જ્યારે લંબાવવામાં આવે છે, ત્યારે વાદીને રાહત આપવા માટે તેને પૂર્વગ્રહ તરફ દોરી જવું જોઈએ.આ સિદ્ધાંત નીચેના શબ્દોમાં વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો:

“૩૨. હવે, અગાઉના પેરામાં આપેલા દૃષ્ટાંત પર પાછા આવીએ તો, ઉપ-કલમ (૩) ના ઉપરોક્ત ઉદ્દેશનના આધારે સજા અને સમગ્ર તપાસને રદ કરવી એ ન્યાયના હિતમાં હશે કે તેનો અસ્વીકાર?અમારા આદરપૂર્ણ અભિપ્રાયમાં, તે પછીનું હશે.ન્યાયનો અર્થ થાય છે બંને પક્ષો વચ્ચે ન્યાય.ન્યાયના હિતો સમાન રીતે માંગ કરે છે કે દોષિતોને સજા થવી જોઈએ અને તકનીકી અને અનિયમિતતાઓ કે જે ન્યાયની નિષ્ફળતાને કારણભૂત નથી, તેને ન્યાયના હેતુઓને હરાવવા દેવાશે નહીં.કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો ન્યાયના ઉદ્દેશો હાંસલ કરવાના સાધન

છે.ખૂબ જ વિપરીત અંત પ્રાપ્ત કરવા માટે તેમને વિફૂત કરી શકાતા નથી.તે
પ્રતિઉત્પાદક કવાયત હશે.”

[^૮]:(૧૯૯૬) ૩ એસસીસી ૩૬૪

૨૪. એમ. સી. મહેતા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યોના અગાઉના નિર્ણયમાં,
[૯] 'સ્વીકૃત અને નિર્વિવાદ તથ્યો' અભિવ્યક્તિની તપાસ કરવામાં આવી
હતી, તેમજ 'થોડો પુરાવો' અથવા 'પૂર્વગ્રહની વાસ્તવિક સંભાવના' બતાવવી
જરૂરી છે કે કેમ તે અંગેના કાનૂની અભિપ્રાયના વિચલનની પણ તપાસ કરવામાં
આવી હતી; અથવા એસ. એલ. કપૂર વિરુદ્ધ જગમોહન અને અન્યોના
અવલોકનોના સંદર્ભમાં 'ખુદ્દા અને બંધ કેસ' ની કાનૂની અસર, [૧૦] અને
નીચેના શબ્દોમાં સ્પષ્ટ કરે છે:

“૨૨. આ દલીલના અંતિમ પાસાઓમાં જતાં પહેલાં, અમે જણાવવા
માંગીએ છીએ કે કુદરતી ન્યાયના ઉદ્ધંધનને લગતા કેસો પણ થાય છે
જ્યાં તમામ હકીકતો સ્વીકારવામાં આવતી નથી અથવા તમામ વિવાદની
બહાર નથી.તે કેસોના સંદર્ભમાં નોંધપાત્ર કેસ-કાયદો અને સાહિત્ય છે કે
જો અદાલત એવું વિચારે કે અરજદારનો કેસ "વાસ્તવિક પદાર્થ" નથી
અથવા તેની સફળતાની કોઈ નોંધપાત્ર સંભાવના નથી અથવા પરિણામ
અલગ નહીં હોય, ભલે કુદરતી ન્યાયનું પાલન કરવામાં આવે.મેલ્હોય વિ.
એબરડીન કોર્પોરેશન જુઓ.(લોર્ડ રીડ અને લોર્ડ વિલ્બરફોર્સ), ગિલન વિ.

કીલે યુનિવર્સિટી, સિનામોન્ડ વિ. બ્રિટિશ એરપોર્ટ્સ ઓથોરિટી અને અન્ય કિસ્સાઓ કે જ્યાં આવા અભિપ્રાય રાખવામાં આવ્યો છે. આ દશ્યમાં તાજેતરનો ઉમેરો આર. વી. છે. ઈલિંગ મેજિસ્ટ્રેટની અદાલત, ભૂતપૂર્વ પી. ફ્રાન્કલિન (એડમિન એલઆર એટ પી. ૩૫૮) (જુઓ ડી સ્મિથ, સપ્લ. પી. ૮૯) (૧૯૯૮) જ્યાં સ્ટ્રોઉટન, એલ. જે. એ એવું માન્યું હતું કે પરિણામ અલગ હોત તે "નિઃશંકપણે નિર્દર્શક" હોવું જોઈએ. લોચડ વિ. મેકમોહન (પૃષ્ઠ ૮૬૨ પર ડબલ્યુએલઆર) માં લોર્ડ વૂલ્ફે પણ કુદરતી ન્યાયના ઉદ્દંઘનના કેટલાક કિસ્સાઓમાં વિવેકબુદ્ધિનો ઇનકાર કર્યો નથી. જોકે, મેકકાર્થી વિ. ગ્રાન્ટમાં ન્યુઝીલેન્ડની અદાલત અડધી ચાલે છે જ્યારે તે કહે છે કે (પૂર્વગ્રહના કિસ્સામાં), અરજદાર માટે તે બતાવવા માટે પૂરતું છે કે "પૂર્વગ્રહની વાસ્તવિક સંભાવના છે—નિશ્ચિતતા નહીં". બીજી બાજુ, ગાર્નર વહીવટી કાયદો (૮મી આવૃત્તિ, ૧૯૯૬, પૃષ્ઠ ૨૭૧-૭૨) કહે છે કે પરિણામ અલગ હોત તેનો થોડો પુરાવો પૂરતો છે. દલીલની બીજી બાજુએ, આપણી પાસે જહોન વિ. રીસમાં રિજ વિ. બાલ્ડવિન, મેગારી, જે. સિવાય છે જે જણાવે છે કે હંમેશા "ખુદ્દા અને બંધ કેસ" હોય છે અને પૂર્વગ્રહના પુરાવાનો કોઈ સંપૂર્ણ નિયમ નિર્ધારિત કરી શકાતો નથી. ગુણ અદાલત માટે નથી પરંતુ વિચારણા કરવાની સત્તા માટે છે. એકનર, જે. એ કહ્યું છે કે "નકામી ઔપચારિકતા સિદ્ધાંત" એક ખતરનાક છે અને, ગમે તેટલી અસુવિધાજનક હોય, કુદરતી ન્યાયનું પાલન કરવું આવશ્યક છે. તેમના સ્વામીએ અવલોકન કર્યું હતું કે "સગવડ

અને ન્યાય ઘણીવાર બોલવાની શરતો પર નથી".તાજેતરમાં જ લોર્ડ બિંગહામે આર. વી. માં "નકામી ઔપચારિકતા" સિદ્ધાંતની નિંદા કરી છે.થેમ્સ વેલી પોલીસ દળના ચીફ કોન્સ્ટેબલ, ભૂતપૂર્વ પી. કોટન [૧૯૯૦ IRLR ૩૪૪] છ કારણો આપીને.(તેમનો લેખ "શું જાહેર કાયદાના ઉપાયો વિવેકપૂર્ણ હોવા જોઈએ?" પણ જુઓ." ૧૯૯૧ પીએલ,પૃ. ૬૪.)"નકામી ઔપચારિકતા સિદ્ધાંત" ની વિગતવાર અને ભારપૂર્વક ટીકા પ્રો. દ્વારા "કુદરતી ન્યાય, પદાર્થ અથવા છાયા" માં ઘણી અગાઉ કરવામાં આવી છે.કેનેડાના ડી. એચ. ક્લાર્ક (જુઓ ૧૯૭૫ પીએલ, પૃષ્ઠો. ૨૭-૬૩) દલીલ કરે છે કે મેલોચ અને ગિલનનો ખોટો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.ફોક્સ (વહીવટી કાયદો, ૮મી આવૃત્તિ, ૧૯૯૬,પૃ. ૩૨૩), કેગ (વહીવટી કાયદો, ત્રીજી આવૃત્તિ.,પી. ૫૯૬) અને અન્ય લોકો કહે છે કે કોર્ટ નિર્ણય લેનાર ઓથોરિટી ડી સ્મિથ (પમી આવૃત્તિ, ૧૯૯૪, પેરા ૧૦.૦૩૧ થી ૧૦.૦૩૬) દ્વારા શું નિર્ણય લેવાનો છે તે અંગે પૂર્વગ્રહ કરી શકતી નથી.વેડ (વહીવટી કાયદો, પમી આવૃત્તિ, ૧૯૯૪, પૃ. ૫૨૬-૩૦) કહે છે કે જ્યારે નિર્ણયક રિટ જારી કરી શકાતી નથી, ત્યારે નિર્ણયની પ્રકૃતિ અનુસાર તફાવત કરવો પડે છે.આમ, સ્વીકૃત અથવા નિર્વિવાદ હકીકતો સિવાયના અન્ય કેસોના સંબંધમાં, અભિપ્રાયમાં નોંધપાત્ર તફાવત છે કે શું અરજદારને સાબિત કરવા માટે દબાણ કરી શકાય છે કે પરિણામ તેની તરફેણમાં હશે અથવા તેણે સારનો કેસ સાબિત કરવો પડશે અથવા જો તે સફળતાની "વાસ્તવિક સંભાવના"

સાબિત કરી શકે છે અથવા જો તે સફળતાની કોઈ દૂરની તક હોય તો પણ રાહત મેળવવા માટે હકદાર છે.જો કે, આપણે નિર્દેશ કરી શકીએ છીએ કે એવા કિસ્સાઓમાં પણ કે જ્યાં તમામ હકીકતો સ્વીકારવામાં આવતી નથી અથવા વિવાદની બહાર નથી, ત્યાં નોંધપાત્ર સર્વસંમતિ છે કે અદાલતો, તેમના "વિવેકબુદ્ધિ" નો ઉપયોગ કરીને, કુદરતી ન્યાયનું પાલન ન કરવામાં આવે તો પણ પ્રમાણપત્ર, પ્રતિબંધ, આદેશ અથવા હુકમનો ઇનકાર કરી શકે છે.અમે એમ પણ કહી શકીએ કે સ્ટેટ બેંક ઓફ પટિયાલા વિરુદ્ધ એસ. કે. શર્મા, રાજેન્દ્ર સિંહ વિરુદ્ધ એમ. પી. રાજ્ય જેવા કેસોની એક બીજી પંક્તિ છે કે નોટિસની જરૂર હોય તેવી વૈધાનિક જોગવાઈઓના સંબંધમાં પણ, એવા કેસો વચ્ચે તફાવત કરવામાં આવે છે કે જ્યાં જોગવાઈ વ્યક્તિગત લાભ માટે છે અને જ્યાં જોગવાઈ જાહેર હિતનું રક્ષણ કરવા માટે છે.પહેલાના કિસ્સામાં તેને માફ કરી શકાય છે જ્યારે પછીના કિસ્સામાં તેને માફ કરી શકાતી નથી.

૨૩. અમે "નકામી ઔપચારિકતા" સિદ્ધાંતની શુદ્ધતા અથવા અન્યથા અંગે કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરવાનો પ્રસ્તાવ નથી કરતા અને આ બાબતને યોગ્ય કેસમાં નિર્ણય માટે છોડી દેવાનો પ્રસ્તાવ નથી કરતા, કારણ કે, અમારી સમક્ષના કેસમાં, "સ્વીકૃત અને નિર્વિવાદ" હકીકતો દર્શાવે છે કે જે ચિત્રાપ્પા રેડ્ડી, જે. દ્વારા દર્શાવ્યા મુજબ રિટની મંજૂરી નિર્ણયકરે છે.

[^૯]:(૧૯૯૯) ૬ એસસીસી ૨૩૭

[^૧૦]:(૧૯૮૦) જ એસસીસી ૩૭૯

૨૫. યુ. પી. રાજ્યમાં વિ.સુધીર કુમાર સિંહ અને અન્યો, [૧૧] ઉપરોક્ત કેસો અને આ અદાલતના અન્ય કેટલાક નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કરતા, કાયદાને નીચે પ્રમાણે સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો હતો:

“૩૯. ઉપરોક્ત ચુકાદાઓનું વિશ્લેષણ આ રીતે દર્શાવે છે:

(૧) કુદરતી ન્યાય એ ન્યાયતંત્રના હાથમાં એક લવચીક સાધન છે જે અન્યાયનો ઉકેલ લાવવા માટે યોગ્ય કેસોમાં પહોંચે છે.ઓડી અલ્ટરમ પાર્ટેમ નિયમનો ભંગ પોતે જ, વધુ વિના, એવા નિષ્કર્ષ તરફ દોરી શકતો નથી કે પૂર્વગ્રહ તેના કારણે થાય છે.

(૨) જ્યાં પ્રક્રિયાગત અને/અથવા કાયદાની મૂળ જોગવાઈઓ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો સમાવેશ કરે છે, ત્યાં તેમનું ઉદ્ધંધન પોતે પસાર કરાયેલા આદેશોની અયોગ્યતા તરફ દોરી જતું નથી.અહીં ફરીથી, કાયદાના ફરજિયાત જોગવાઈના કિસ્સામાં સિવાય કે જે માત્ર વ્યક્તિગત હિતમાં જ નહીં, પણ જાહેર હિતમાં પણ કલ્પના કરવામાં આવે છે, તે વાદી માટે પૂર્વગ્રહ પેદા થવો જોઈએ.

(૩) કુદરતી ન્યાયના ભંગની ફરિયાદ કરતી વ્યક્તિને કોઈ પૂર્વગ્રહ થતો નથી જ્યાં આવી વ્યક્તિ તેની અથવા તેની સામેના કેસનો વિવાદ કરતી નથી.આ અવરોધ, સંમતિ, માફી અને બિન-પડકાર અથવા બિન-

અસ્વીકાર અથવા હકીકતોના સ્વીકારના કારણે થઈ શકે છે, એવા કિસ્સાઓમાં કે જેમાં કોર્ટ હકીકતો પર શોધી કાઢે છે કે તેથી કુદરતી ન્યાયના ઉદ્ધંધનની ફરિયાદ કરતી વ્યક્તિને કોઈ વાસ્તવિક પૂર્વગ્રહ થયો હોવાનું કહી શકાય નહીં.

(૪) એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં હકીકતો સ્વીકારવામાં આવે અથવા નિર્વિવાદ હોવાનું કહી શકાય, અને માત્ર એક જ નિષ્કર્ષ શક્ય છે, જ્યારે હકીકતમાં કોઈ પૂર્વગ્રહ ન હોય ત્યારે કોર્ટ રદ કરવા અથવા રિમાન્ડ કરવાના નિર્ણય આદેશો પસાર કરતી નથી. આ નિષ્કર્ષ અદાલત દ્વારા કેસની હકીકતોના મૂલ્યાંકન પર કાઢવો જોઈએ, નહીં કે તે સત્તા દ્વારા કે જે વ્યક્તિને કુદરતી ન્યાય આપવાનો ઇનકાર કરે છે.

(૫) "પૂર્વગ્રહ" અપવાદ માત્ર એક આશંકા અથવા વાદીની વાજબી શંકા કરતાં પણ વધુ હોવો જોઈએ. તે હકીકતની બાબત તરીકે અસ્તિત્વમાં હોવું જોઈએ, અથવા કુદરતી ન્યાયનું પાલન ન કરવાથી પૂર્વગ્રહની સંભાવનાના ચોક્કસ અનુમાન પર આધારિત હોવું જોઈએ."

[^૧૧]:(૨૦૨૦) એસસીસી ઓનલાઈન એસસી ૮૪૭

૨૬. ઉપરોક્ત કાનૂની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે વર્તમાન કેસની હકીકતોની તપાસ કરી છે અને તપાસની કાર્યવાહીનો વિગતવાર ઉલ્લેખ કર્યો છે. પ્રતિવાદી જાણતો હતો કે તેની પોતાની પસંદગીના પ્રતિનિધિ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાની તેની વિનંતી નકારી કાઢવામાં આવી છે. તે પછી પણ

તેમણે સમય લીધો અને તેમની વિનંતીને નકારી કાઢવાના તપાસ અધિકારીના આદેશ સામે બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ સમક્ષ અપીલ દાખલ ન કરવાનો નિર્ણય લીધો.તેમણે તપાસની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપી અને પછી દસ્તાવેજો રજૂ કરવા માટે અરજી દાખલ કરી.જ્યારે તેની સુસંગતતા વિશે પૂછવામાં આવ્યું ત્યારે તેનું વલણ એ હતું કે દસ્તાવેજો કેવી રીતે સુસંગત છે તેના પર તેના પોતાના કારણો હતા.પૂરતી તક હોવા છતાં, પ્રતિવાદીએ પુરાવા રજૂ કર્યા નહીં અથવા સાક્ષીઓની તપાસ કરી નહીં, અને અચાનક ઊભો થયો અને બહાર નીકળી ગયો.એડવાન્સિસની મંજૂરી, ડિસ્કવરી બિલની સ્વીકૃતિ અને બેંક ગેરંટીના મુદ્દા વગેરેમાં તેના અધિકારને ઓળંગવાની અનિયમિતતાઓના પાસા પર શિસ્તની કાર્યવાહીમાં અવલોકનો અને તારણો સ્પષ્ટ છે અને અનિયંત્રિત રહે છે.પ્રતિવાદીનો બચાવ કે તેણે તત્કાલીન અધ્યક્ષ અને નિયામકની મૌખિક સૂચનાઓનું પાલન કર્યું હતું, જે શંકાસ્પદ યોગ્યતા છે, તેને અપ્રમાણિત તરીકે નકારી કાઢવામાં આવે છે.ગુણદોષ પર પ્રતિબિંબિત કરતા આ પાસા પર, એકલ ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું હતું કે જો આરોપો સાબિત થાય તો તે ઘોર ગેરવર્તણૂક છે, જે બરતરફીની સજાની બાંહેધરી આપે છે.ડિવિઝન બેન્ચે આ પાસા પર ટિપ્પણી કરી નથી, પરંતુ પૂર્વગ્રહ થયો હોવાનું ધારીને અવલોકનો કર્યા છે, જે ફક્ત એન. ઓ. એસ. માં સ્પષ્ટ કરેલા ગુણોત્તરના પ્રકાશમાં તર્ક કરે છે. રૂ ૩ થી રૂ ૫ (સુપ્રા) ટકાવી શકાતા નથી.પડકાર હેઠળના ચુકાદાઓ પ્રતિવાદી દ્વારા વિનંતી કરાયેલ બચાવની અસરને ધ્યાનમાં લેતા નથી અને શું કોઈ અસરકારક અસ્વીકાર ન હતો.વિભાગીય કાર્યવાહી દરમિયાન આપવામાં આવેલી

તકો સહિત પ્રતિવાદીનું વર્તન કોઈનું ધ્યાન ગયું નથી.અલિબી પર, પ્રતિવાદીએ કેસો અથવા ઉદાહરણોની કોઈ વિગતો અથવા વિગતો રજૂ કરી ન હતી અને પુરાવા રજૂ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.કલમ ૨૨ (ix) (a), જેમ કહેવામાં આવ્યું છે તેમ, એવી કલ્પના કરવામાં આવી છે કે જે કર્મચારી સામે શિસ્તભંગની કાર્યવાહીની દરખાસ્ત કરવામાં આવી છે તેને આરોપ પત્ર આપવામાં આવશે, તેને પોતાનો ખુલાસો તૈયાર કરવા અને રજૂ કરવા અને પુરાવા રજૂ કરવા માટે પૂરતો સમય આપવામાં આવશે જે તે તેના બચાવમાં રજૂ કરવા માંગે છે.તેને તપાસ કરતા અધિકારી સમક્ષ હાજર થવાની, સાક્ષીઓની ઉલટતપાસ કરવાની અને તેના બચાવમાં અન્ય પુરાવા રજૂ કરવાની મંજૂરી છે.વધુમાં, અધિકારીને પ્રતિનિધિ દ્વારા બચાવ કરવાની પણ મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે, જે 'બેંક' કર્મચારીઓના નોંધાયેલા સંઘ/સંગઠનનો પ્રતિનિધિ હોવો જોઈએ, જેનો અર્થ ઉપર જણાવ્યા મુજબ, બેંક ઓફ કોચીનના કર્મચારીઓનું સંઘ/સંગઠન થાય છે, કોઈ પણ અથવા અન્ય બેંકના કર્મચારીઓનું સંગઠન નહીં.નોંધપાત્ર રીતે, આ જોગવાઈમાં એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું નથી કે કર્મચારીને નોંધાયેલ સંઘ અથવા બેંક ઓફ કોચીનના સંગઠનના પ્રતિનિધિ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ માટે કોઈ સત્તાધિકારી અથવા તપાસ અધિકારીની પરવાનગીની જરૂર હોય.જો કોઈ કર્મચારી ઇચ્છે કે શિસ્તની કાર્યવાહીમાં તેનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે વકીલ હોય તો આવી પરવાનગી જરૂરી છે.આ કેસમાં, ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા વિવાદિત ચુકાદામાં કરવામાં આવેલા અવલોકનોથી વિપરીત, પ્રતિવાદીએ ક્યારેય વકીલ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે વિનંતી કરી ન હતી અથવા પરવાનગી માંગી ન

હતી.પ્રતિવાદી તપાસ અધિકારી અને પ્રસ્તુત અધિકારીની વ્યાવસાયિક સ્થિતિથી વાકેફ હોવા છતાં આવું થાય છે.

૨૭. વધુમાં, ૧૮.૦૪.૧૯૮૫ પર પસાર કરવામાં આવેલા બરતરફીના આદેશને ચાર વર્ષથી વધુ સમય સુધી પડકારવામાં આવ્યો ન હતો, કારણ કે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયાના ચીફ જનરલ મેનેજરને ૨૦.૦૯.૧૯૮૯ પર અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી.જોકે, પ્રતિવાદી અપીલ સંબંધિત સેવા સંહિતાની કલમ ૨૨ (x) પર આધાર રાખે છે, જે આ રીતે વાંચે છે:

“આવા તમામ કેસોમાં પીડિત કર્મચારી નિયામક મંડળને અપીલ કરી શકે છે, જેનો નિર્ણય અંતિમ રહેશે.”

નિ:શંકપણે, સર્વિસ કોડ કોઈ પણ સમયગાળાને નિર્ધારિત કરતું નથી કે જેમાં અપીલને બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવી શકે છે, જેનો નિર્ણય અંતિમ છે, પરંતુ તે સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે કોઈ સમયનો અર્થ કોઈ સમય નથી.એવી ધારણા છે કે શક્ય તેટલી વહેલી તકે અપીલ દાખલ કરવામાં આવશે.જો કે, અમે માનીશું કે અપીલ વાજબી સમયની અંદર દાખલ થવી જોઈએ.વાજબી સમય શું છે તે સ્ટ્રેઈટફોર્વર્ડ સૂત્રમાં મૂકવો જોઈએ નહીં અથવા દિવસો વગેરેના રૂપમાં ન્યાયિક રીતે સંહિતાબદ્ધ કરવો જોઈએ નહીં કારણ કે તે દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધાર રાખે છે.લાંબા સમય સુધી

ઉપયોગમાં ન લેવાયેલો અધિકાર અસ્તિત્વમાં નથી.ગેરવાજબી વિલંબ પછી કાર્યવાહી કરવા માટે કોઈ વાજબી સમજૂતી વિના અદાલત/અપીલ અધિકારીઓનો મોડેથી સંપર્ક કરનારા મુકદ્દમો ન ચલાવવા માટે વિલંબ અને વિલંબ તેમજ સંમતિનો સિદ્ધાંત લાગુ કરવામાં આવે છે.વર્તમાન કેસમાં, અપીલ દ્વારા સેવામાંથી બરતરફીના આદેશને પડકાર ચાર વર્ષ અને પાંચ મહિના પછી હતો, જે ચોક્કસપણે ખૂબ વિલંબિત અને ન્યાયી સમયની બહાર છે.વિલંબને વાજબી ઠેરવતા સંતોષકારક સમજૂતી વિના, તે માનવું મુશ્કેલ છે કે અપીલ વાજબી સમયની અંદર કરવામાં આવી હતી.નોંધપાત્ર રીતે, પડકાર મુખ્યત્વે એ આધાર પર હતો કે પ્રતિવાદીને તેની પસંદગીના પ્રતિનિધિ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાની મંજૂરી નહોતી.પ્રતિવાદી જાણતો હતો કે જો તે આ આધાર પર સફળ થાય તો પણ, જેમ કે રિટ કાર્યવાહીમાં થયું છે, નવી તપાસ પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવશે નહીં કારણ કે જ્યાં સુધી કાનૂની અથવા વૈધાનિક પ્રતિબંધ ન હોય ત્યાં સુધી અંતિમતા જોડવામાં આવતી નથી, એક પાસું જે વિવાદિત ચુકાદામાં પણ નોંધવામાં આવ્યું છે.વિલંબિત પડકાર દ્વારા અપીલકતા ઓને થયેલા પૂર્વગ્રહને દર્શાવવા માટે આને પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે.અમે, પછીથી, વર્તમાન કેસના સંદર્ભમાં સંમતિના પ્રશ્ન અને તેની ન્યાયિક અસરની તપાસ કરીશું.

૨૮. પ્રતિવાદી દ્વારા સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયાના ચીફ જનરલ મેનેજરને ૨૦.૦૯.૧૯૮૯ પર દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ લગભગ નવ વર્ષ સુધી

બિનજરૂરી રહી હતી.અપીલકર્તાઓ, તે સ્પષ્ટ છે, માત્ર માર્ગ ગુમાવી દીધો હતો અને ભૂલી ગયા હતા કે સેવા અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી અથવા બાકી હતી.પ્રતિવાદી ક્યારેય અપીલકર્તાની બેંકનો કર્મચારી નહોતો કારણ કે તેની સેવાઓ ૧૮.૦૪.૧૯૮૫ પર સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી, લગભગ ચાર મહિના પહેલાં બેંક ઓફ કોચીન, એક ખાનગી બેંક, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા સાથે જોડાઈ હતી.દોષિત હોય તેવા અપીલકર્તાઓએ બોજ અને પ્રતિકૂળ પરિણામો ભોગવવા પડશે.રામચંદ અને અન્યો વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યો [૧૨] અને યુ. પી. રાજ્ય અને અન્યો વિરુદ્ધ મનોહર, [૧૩] માં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે જો વૈધાનિક સત્તામંડળે વાજબી સમયની અંદર તેની ફરજ બજાવી નથી, તો તે અરજી કરીને તેને ન્યાયી ઠેરવી શકતી નથી કે જે વ્યક્તિ તેના અધિકારોથી વંચિત છે તેણે રાહત માટે યોગ્ય મંચનો સંપર્ક કર્યો નથી.જો કોઈ વૈધાનિક સત્તાધિકારી કોઈ આદેશો પસાર ન કરે અને તેથી વાજબી સમયની અંદર વૈધાનિક આદેશનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો તેમને સામાન્ય રીતે વિલંબ અને વિલંબનો બચાવ કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં.જો આવા કિસ્સાઓમાં, વિલંબ કાર્યવાહીનું કારણ પૂરું પાડે છે, જે કેટલાક કિસ્સાઓમાં ભારત સંઘ અને અન્યો વિરુદ્ધ તારસેમ સિંહમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે, [૧૪] કાર્યવાહીનું સતત કારણ હોઈ શકે છે.રાજ્યએ એક સફળતા વાદી હોવાને કારણે સાચા દાવાઓનું પાલન કરવું જોઈએ અને તેમના તરફથી કાર્યવાહીના અભાવ માટે તેમને નકારવું જોઈએ નહીં.જો કે, આ સામાન્ય સિદ્ધાંત ત્યારે લાગુ પડતો નથી જ્યારે, તથ્યોની વિચારણા પર, અદાલત નિષ્કર્ષ કાઢે છે કે પ્રતિવાદીએ

તેના અધિકારો છોડી દીધા છે, જે તેના વર્તનથી સ્પષ્ટ અથવા ગર્ભિત હોઈ શકે છે.મોતીલાલ પદમપત સુગર મિલ્સ કંપની લિમિટેડના ફકરા ૬ વિ. માં જણાવ્યા મુજબ ત્યાગ એ સ્વીકારવાનું ઇરાદાપૂર્વકનું કાર્ય સૂચવે છે.ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય.[^૧૫] વિલંબ અને વિલંબના સિદ્ધાંતને સંમતિ આપવાના આ સિદ્ધાંતને લાગુ કરતાં, યુ. પી. જલ નિગમ અને અન્ય વિરુદ્ધ જસવંત સિંહ અને અન્ય કેસમાં આ અદાલતે, કેટલાક ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી, ઇંગ્લેન્ડના હેલ્સબરીના કાયદામાં નીચેની સ્પષ્ટતા સ્વીકારી છે:

“૧૨. હેલ્સબરીના લૉઝ ઓફ ઇંગ્લેન્ડના પેરા ૯૧૧માં પણ કાયદાના નિવેદનનો સારાંશ આપવામાં આવ્યો છે.પી. ૩૯૫ નીચે પ્રમાણે:

“તે નક્કી કરવામાં કે શું વિલંબ થયો છે કે કેમ તે નક્કી કરવામાં, ધ્યાનમાં લેવાના મુખ્ય મુદ્દાઓ છે:

((i) દાવેદારની સંમતિ; અને

((૨) પ્રતિવાદી તરફથી થયેલી સ્થિતિનો કોઈપણ ફેરફાર.

આ અર્થમાં સ્વીકૃતિનો અર્થ એ નથી કે જ્યારે અધિકારનું ઉલ્લંઘન ચાલી રહ્યું હોય ત્યારે ઊભા રહેવું, પરંતુ ઉલ્લંઘન પૂર્ણ થયા પછી અને દાવેદાર તેના વિશે જાગૃત થયા પછી સંમતિ આપવી.દાવો કરનારને ઉપાય આપવો અન્યાયી છે, જ્યાં તેણે તેના વર્તન દ્વારા એવું કર્યું હોય કે જેને વાજબી રીતે તેની માફીની સમકક્ષ ગણવામાં આવે; અથવા જ્યાં તેના વર્તન અને ઉપેક્ષા દ્વારા, ઉપાયને માફ ન કર્યો હોવા છતાં, તેણે અન્ય

પક્ષને એવી સ્થિતિમાં મૂક્યો હોય કે જેમાં જો પછીથી ઉપાયનો દાવો કરવામાં આવે તો તેને મૂકવો વાજબી નહીં હોય.આવા કિસ્સાઓમાં સમય વીતી જવો અને વિલંબ કરવો એ સૌથી મહત્વપૂર્ણ બાબત છે.આ વિચારણાઓ પર લેચનો સિદ્ધાંત આધાર રાખે છે.”

૧૩. ઉપરના સારાંશમાં કાયદાના નિવેદનને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રતિવાદીઓ દોષિત છે કારણ કે પ્રતિવાદીઓએ નિવૃત્તિ સ્વીકારવાની સંમતિ આપી છે અને સમયસર તેને પડકાર્યો નથી.જો તેઓ પૂરતી સતર્ક હોત, તો તેઓ આ મામલે અન્ય લોકોની જેમ રિટ અરજીઓ દાખલ કરી શક્યા હોત.તેથી, જ્યારે પણ એવું લાગે છે કે દાવેદારોએ સમય ગુમાવ્યો છે અથવા તેને છીનવી લીધો છે અને રિટ અરજીઓ દાખલ કરવા માટે સમયસર ઉઠ્યા નથી, ત્યારે આવા કિસ્સાઓમાં, અદાલતએ હોદ્દેદારને રાહત આપવામાં ખૂબ જ ધીમી ગતિએ કામ કરવું જોઈએ.બીજું, જો રાહત આપવામાં આવે તો અન્ય પક્ષો પૂર્વગ્રહયુક્ત બનશે કે કેમ તે પદધારી તરફથી સંમતિ અથવા માફીના પ્રશ્નને પણ ધ્યાનમાં લેવો પડશે.વર્તમાન કેસમાં, જો પ્રતિવાદીઓએ કાયદાની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને તેમની નિવૃત્તિને પડકાર્યો હોત, તો કદાચ નિગમ જવાબદારીને પહોંચી વળવા માટે ભંડોળ એકત્ર કરવા માટે યોગ્ય પગલાં લઈ શક્યા હોત, પરંતુ તેમના અધિકારોનો દાવો ન કરીને પ્રતિવાદીઓએ સમય પસાર કરવાની મંજૂરી આપી છે અને બે વર્ષ વીતી ગયા પછી, તેઓએ બે વર્ષ માટે લાભનો દાવો

કરતી રિટ અરજીઓ દાખલ કરી છે.તેના માટે ચોક્કસપણે નિગમને
લંડોન એકત્ર કરવાની જરૂર પડશે, જેની નિગમના નાણાકીય
વ્યવસ્થાપન પર ગંભીર નાણાકીય અસરો પડશે.જ્યારે તેઓ પોતે માફી
અને સંમતિ માટે દોષિત છે ત્યારે અદાલતે આવા વ્યક્તિઓના બચાવમાં
શા માટે આવવું જોઈએ?”

[^૧૨]:(૧૯૯૪) ૧ એસસીસી ૪૪

[^૧૩]:(૨૦૦૫) ૨ એસસીસી ૧૨૬

[^૧૪]:(૨૦૦૮) ૮ એસસીસી ૬૪૮

[^૧૫]:(૧૯૭૯) ૨ એસસીસી ૪૦૯

[^૧૬]:(૨૦૦૬) ૧૧ એસસીસી ૪૬૪

૨૯. આગળ વધતા પહેલા, 'સંમતિ' અને 'વિલંબ અને વિલંબ' વચ્ચેનો
તફાવત સ્પષ્ટ કરવો મહત્વપૂર્ણ છે.સંમતિનો સિદ્ધાંત એ એક ન્યાયી સિદ્ધાંત છે
જે ત્યારે લાગુ પડે છે જ્યારે કોઈ અધિકાર ધરાવતો પક્ષ તે અધિકાર સાથે
અસંગત રીતે બીજા વ્યવહારને જુએ છે, જ્યારે અધિનિયમ પ્રગતિમાં હોય છે અને
ઉદ્વેગન પૂર્ણ થયા પછી, જે વર્તન તેની સંમતિ અથવા સમજૂતીને પ્રતિબિંબિત
કરે છે.તે પછીથી ફરિયાદ કરી શકતો નથી.[^૧૭] શાબ્દિક અર્થમાં, સંમતિ
શબ્દનો અર્થ મૌન સંમતિ, મૌન સંમતિ, સંમતિ અથવા સ્વીકૃતિ થાય છે,
[૧૮] જે એવા વર્તનને સૂચવે છે જે પક્ષના ન્યાયી અધિકારને છોડી દેવાના

ઈશદાનો પુરાવો છે અને તે વર્તનને પણ સૂચવે છે કે જેમાંથી અન્ય પક્ષને આવા હેતુના અનુમાનમાં ન્યાયી ઠેરવવામાં આવશે.[^૧૯] સ્વીકૃતિ કાં તો સંપૂર્ણ જ્ઞાન અને સ્પષ્ટ મંજૂરી સાથે સીધી હોઈ શકે છે, અથવા પરોક્ષ રીતે જ્યાં કાર્યવાહીને બાજુ પર રાખવાનો અધિકાર ધરાવતી વ્યક્તિ તે અધિકાર સાથે અસંગત રીતે અન્ય વ્યવહારને જુએ છે અને ઉલ્લંઘન હોવા છતાં સ્વીકૃતિને પ્રતિબિંબિત કરતી કોઈ કાર્યવાહી કરતી નથી.[^૨૦] જો કે, જો સમયના વિરામનું કોઈ મહત્વ અથવા પરિણામ ન હોય તો સંમતિ લાગુ થશે નહીં.

[^૧૭]:જુઓ પ્રભાકર વિ. સંયુક્ત નિયામક, રેશમ ઉત્પાદન વિભાગ અને અન્ય, (૨૦૧૫) ૧૫ એસસીસી ૧.ઉપરાંત, ગોવિંદ રામાનુજ દાસ મોહંતા વિરુદ્ધ રામ ચરણ દાસ અને સુયમલ દાસ, AIR ૧૯૨૫ Cal ૧૧૦૭ જુઓ.

[^૧૮]:મેસર્સ વિદ્યાવતી કપૂર ટ્રસ્ટ વિ. ચીફ કમિશનર ટેક્સ (૧૯૯૨) ૧૯૪ ITR ૫૮૪ જુઓ.

[^૧૯]:કૃષ્ણ દેવ વિ. શ્રીમતી જુઓ. રામ પ્યારી એર ૧૯૬૪ એચપી ૩૪

[^૨૦]:"પરિચય", યુ. એન. મિત્ર, ટાગોર લૉ લેક્ચર્સ-લૉ ઓફ લિમિટેશન એન્ડ પ્રિસ્ક્રિપ્શન, વોલ્યુમ I, ૧૪મી આવૃત્તિ, ૨૦૧૬ જુઓ.

૩૦. મર્યાદાથી વિપરીત લેચ લવચીક હોય છે.જો કે, મર્યાદા અને લેચ બંને ઉપાયને નષ્ટ કરે છે પરંતુ અધિકારને નહીં.સંમતિ જેવી ઊણપો ન્યાયી વિચારણાઓ પર આધારિત હોય છે, પરંતુ સંમતિથી વિપરીત ઊણપો સરળ નિષ્ક્રિયતા પણ લાવે છે.બીજી બાજુ, સંમતિ સક્રિય સંમતિ સૂચવે છે અને

પૈસામાં અવરોધના નિયમ પર આધારિત છે.અવરોધના એક સ્વરૂપ તરીકે, તે પછીથી પક્ષને અધિકારના ઉદ્ધંધનની ફરિયાદ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે.પરોક્ષ સંમતિ પણ લગભગ સક્રિય સંમતિ સૂચવે છે, જે માત્ર મૌન અથવા નિષ્ક્રિયતા દ્વારા અનુમાન લગાવવું જોઈએ નહીં.આ રીતે પ્રાપ્તિ વિલંબથી તદ્દન અલગ છે.સ્વાધીનતા વ્યક્તિના અધિકારને લગભગ નષ્ટ કરી દે છે.[^{૧૨૧}] ઉપરોક્ત કાનૂની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રતિવાદી તરફથી નિષ્ક્રિય સંમતિનું અનુમાન અપીલ દાખલ થાય ત્યાં સુધી કરી શકાય છે, અપીલ દાખલ થયા પછીના સમયગાળા માટે નહીં.તેમ છતાં, આ સંમતિ અવરોધની પ્રકૃતિમાં હોવાથી પ્રતિવાદીને વાજબી પ્રતિનિધિત્વના અધિકારના ઉદ્ધંધનનો દાવો કરવાથી અટકાવે છે.

[^{૧૨૧}]:નોંધ ૧૮ નો સંદર્ભ લો

૩૧. પૂર્વગ્રહ, સ્થિતિ પરિવર્તન, રાહત મેળવવા માંગતા પક્ષ તરફથી તૃતીય-પક્ષના અધિકારો અથવા હિતોનું સર્જન એ મહત્વપૂર્ણ અને સુસંગત પાસાં છે કારણ કે વિલંબ હકીકતોને અસ્પષ્ટ કરી શકે છે, શંકાસ્પદ દાવાઓને પ્રોત્સાહિત કરી શકે છે અને ન્યાયી અને ન્યાયી ચુકાદાને અટકાવી શકે છે.ઘણીવાર, સંબંધિત અને ભૌતિક પુરાવા ગુમ થઈ જાય છે અથવા શોધી શકાતા નથી જે વિરોધી પક્ષ માટે પૂર્વગ્રહ પેદા કરે છે.તેથી, અદાલત માટે તે જરૂરી છે કે તે સભાનપણે તપાસ કરે કે શું કોઈ પક્ષે આ બાબતે બેસવાનું પસંદ કર્યું છે અને કોઈ લાભ અને લાભ મેળવવા માટે જાગૃત થયા છે કે કેમ, જે પાસાઓ મેસર્સ

ડેહરી રોહતાસ લાઈટ રેલમાં નોંધવામાં આવ્યા છે. કંપની લિમિટેડ વિ.જિલ્લા બોર્ડ, ભોજપુર અને અન્યો [૨૨] અને મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિ. દિગંબર.[૧૨૩] આ પાસાઓ, જ્યારે સાબિત થાય છે, ત્યારે પરિબળ અને સંતુલિત હોવા જોઈએ, પછી ભલે સત્તાવાળાઓ તરફથી વિલંબ અને વિલંબ થાય.આની અસર અનુદાન અને રાહત રોકવા પર પડે છે.તેથી, અમે વિવાદિત ચુકાદામાં આપવામાં આવેલી રાહતને ધ્યાનમાં રાખીને અપીલકર્તાઓ પ્રત્યેના પૂર્વગ્રહના પાસાને ધ્યાનમાં લીધું છે.

[૧૨૨]:(૧૯૯૨) ૨ એસસીસી ૫૯૮

[૧૨૩]:(૧૯૯૫) ૪ એસસીસી ૬૮૩

૩૨. આપવામાં આવેલી રાહત ચોક્કસપણે ગંભીર નાણાકીય અસરો ધરાવે છે અને અપીલકર્તાઓને આગળની કાર્યવાહી કરવાથી પણ અટકાવશે, જે પાસાની નોંધ લેવામાં આવી છે, જોકે આખરે વિવાદિત ચુકાદામાં નક્કી કરવામાં આવ્યું નથી.પ્રતિવાદીનું અભ્યાસ કરેલું મૌન, જેણે નવ વર્ષ સુધી પત્રવ્યવહાર કર્યો ન હતો અથવા કોઈ રજૂઆત કરી ન હતી, તે એક ગુપ્ત હેતુ સાથે હતું કારણ કે તે બરતરફીનો લાભ લેવા માંગતો હતો, જોકે તેને બરતરફીનો સામનો કરવો પડ્યો હતો.અદાલતો હંમેશા વાદીને રાહત આપવાનો ઇનકાર કરી શકે છે જો તે માને છે કે માંગવામાં આવેલી રાહતની મંજૂરીથી વિપરીત પક્ષને નોંધપાત્ર મુશ્કેલી અથવા નોંધપાત્ર પૂર્વગ્રહ થવાની સંભાવના છે અથવા સારા વહીવટ માટે હાનિકારક હશે. [૧૨૪] સારા વહીવટનો આ સિદ્ધાંત મુશ્કેલી અથવા તૃતીય પક્ષોના અધિકારો

પ્રત્યેના પૂર્વગ્રહથી સ્વતંત્ર છે અને તે ચોક્કસ પુરાવાની જરૂર નથી કે આ હકીકતમાં થયું છે, જોકે રાહત અટકાવવાના સંબંધમાં કેટલાક પુરાવા જરૂરી હોઈ શકે છે.રાહત માત્ર અસુવિધા માટે નકારી ન શકાય પરંતુ જ્યારે નિર્ણય લેનારને થતી મુશ્કેલી અવ્યવહારતા તરફ પહોંચે અથવા જ્યારે અંતિમતા અને નિશ્ચિતતાની ઓવરરાઈડિંગ જરૂરિયાત હોય.

[^{૧૨૫}]

[^{૧૨૪}]:આર. (પાર્કિંગની અરજી પર) વિ. રેસ્ટોર્મેલ બી. સી. [૨૦૦૧] ઈ. ડબલ્યુ. સી. એ. સિવ ૩૩૦

[^{૧૨૫}]:આર. વી.મોનોપોલીઝ એન્ડ મર્જર કમિશન ભૂતપૂર્વ પી.આર્ગિલ ગ્રૂપ [૧૯૮૬] ૧ ડબલ્યુ. એલ. આર. ૭૬૩

૩૩. પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ચીફ જનરલ મેનેજર દ્વારા વિલંબ અને વિલંબના આધારે અપીલને ૨૩.૦૧.૧૯૯૯ ના આદેશ દ્વારા બરતરફ કરવામાં આવી ન હતી.આ પાસાએ સિંગલ જજ અને ડિવિઝન બેન્ચને પણ અપીલ કરી છે.અમે અનેક કારણોસર ઉપરોક્ત મંતવ્યો સાથે સહમત નથી.પ્રતિવાદીએ ઓ. પી. નંબર ૧૯૮૦૭/૧૯૯૮ G માં રિટ પિટિશન દ્વારા હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો, જેમાં અપીલની વિચારણા અને નિકાલ માટે ૧૪.૧૦.૧૯૯૮ ના આદેશ દ્વારા નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા, જે સ્પષ્ટ છે, તે નિર્દેશ તરીકે અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું હતું કે અપીલ ગુણદોષના આધારે નક્કી થવી જોઈએ.મુખ્ય મહાપ્રબંધકની દુર્દશાની પ્રશંસા કરી શકાય છે, જેમણે

બંધારણીય અદાલતના નિર્દેશની દ્રષ્ટિએ અપીલનો ચુકાદો આપવો પડ્યો હતો અને તેથી વિલંબ અને વિલંબના આધારે અપીલને ફગાવી દેવાની તેમની અનિચ્છા.અરજી ગુણદોષના આધારે ફગાવી દેવામાં આવી હતી.આ પાસાઓને અવગણી શકાય નહીં કારણ કે રિટ અધિકારક્ષેત્રની કવાયત હંમેશા વિવેકાધીન હોય છે જેને પક્ષકારોના વર્તનને ધ્યાનમાં રાખવું પડે છે.

૩૪. ૦૪.૧૨.૨૦૦૮ તારીખના આદેશ દ્વારા, વિવાદિત ચુકાદાના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદીને ચૂકવવાપાત્ર બાકી રકમ ચીફ જનરલ મેનેજરના સંતોષ માટે સુરક્ષા આપવા પર તેને મુક્ત કરવામાં આવી હતી.સુનાવણી દરમિયાન જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જાહેર કરાયેલી રકમ ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટમાં રાખવામાં આવી છે.બહાર પાડવામાં આવેલી ચુકવણી પરત કરવા અને આ ચુકાદાની જાહેરાતની તારીખથી છ અઠવાડિયાના સમયગાળાની અંદર વ્યાજ વિના અપીલકર્તા બેંકને પરત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.જો કે, ઉપરોક્ત સમયગાળાની અંદર ચુકવણી ન કરવામાં આવે તો, પ્રતિવાદી આ ચુકાદાની તારીખથી વાસ્તવિક ચુકવણી ન થાય ત્યાં સુધી દર વર્ષે ૮ ટકાના દરે વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે.વધુમાં, અપીલકર્તાઓ પ્રતિવાદી દ્વારા આપવામાં આવેલી સુરક્ષાને લાગુ કરવા માટે હકદાર રહેશે.

૩૫. ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં, વર્તમાન અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે અને વિવાદિત ચુકાદાને રદ કરવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવે છે.અમે

બરતરફીના આદેશને સમર્થન આપીએ છીએ અને પરિણામે પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ અરજીને બરતરફ ગણવામાં આવશે.ખર્ચ અંગે કોઈ ઓર્ડર નહીં હોય.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.